

התאחדות יוצאי תורכיה

BÜLTEN

www.turkisrael.org

İSRAİL'DEKİ TÜRKİYELİLER BİRLİĞİ YAYIN ORGANI

SAYI 68 EKİM 2016

EN UZUN ÜÇ AY GERİDE KALDI

1 Temmuz'da çıkan sayımızın ardından gerek ülkemizde gerekse de Türkiye'de yaşanan gelişmeler baş döndürdü. İsrail ve Türkiye ilişkilerde normalizasyonu, 15 Temmuz darbe girişimi, değerli işadamları İshak Alaton ile eski İsrail devlet başkanı Şimon Peres'in aramızdan ayrılışları bu üç kısa ama koca aya damga vurdu.

VE NİHAYET NORMALİZASYON

Uzun süren müzakerelerin ardından Ankara ve Yeruslayim, sonunda, 26 Haziran 2016 tarihinde, Mavi Marmara krizinin ardından yara alan ikili ilişkileri yeniden rayna koyma iradesini gösteren karara imza attı.

İki ülke başbakanları Binyamin Netanyahu ve Binali Yıldırım'ın eş zamanlı gerçekleştirdikleri basın toplantıları ile resmen duyurulan anlaşma iki ülke arasındaki temsil düzeyini yeniden büyükelçi düzeyine taşıyacak.

İSHAK ALATON VE ŞİMON PERES'İ KAYBETTİK

Türkiye Musevi Cemaati üyesi, duayen işadamları **İshak Alaton** (1927-2016) 11 Eylül tarihinde, 89 yaşında İstanbul'da vefat etti. Üzeyir Garip ile yıllarca Alarko Holding'in başında bulunan Alaton, işindeki başarısının yanı sıra gösterdiği hayırseverliği ile de tanınan bir sima idi.

Bu kaybı tam olarak hazmedemeden bu kez de 28 Eylül 2016 tarihinde İsrail'in kurucu babaları arasında yer alıp, 9. devlet başkanlığı ve 8. başbakanlığı görevlerinin yanı sıra, savunma, dışişleri, ulaştırma ve maliye bakanlıkları görevini yerine getirmiş, nobel ödüllü devlet adamı **Şimon Peres**'i (1923-2016) 93 yaşında kaybettik. Toprakları bol olsun. Yehi Zihram Baruh...

■ Sayfa 14

TÜRKİYE DARBEYE DUR DEDİ

Türkiye siyasi tarihinde artık bir daha yaşanmayacağı sanılan askeri darbe yapma kültürü 15 Temmuz 2016 tarihinde herkesi bir kez daha şaşkınlığa uğrattı. 15 Temmuz 2016 tarihinde herkesi bir kez daha şaşkınlığa uğrattı. 15 Temmuz 2016 tarihinde herkesi bir kez daha şaşkınlığa uğrattı.

Seçimler sonucu işbaşına gelmiş hükümeti devirmeyi amaç edinmiş olan darbecileri halk büyük bir cesaret örneği göstererek sokaklarda geri püskürttü. Tüm dünyaya birlik mesajı verildi. Kuşkusuz bu mesajın verildiği en önemli nokta Yenikapı Meydanı'nda yapılan mitingdi.

Mitinge, Türkiye Musevi Cemaati ileri gelenlerinin yanı sıra, İsrail'deki Türküyeliler Birliği Başkanı Zali de Toledo da katılarak, derneğimizin, her zaman olduğu gibi, 15 Temmuz sonrasında da, Türk halkının ve demokrasinin yanında yer aldığının altını bir kez daha çizdi.

21. yüzyılda Türkiye'nin bir daha böyle karanlık günler görmemesini diliyoruz.

AZINLIK OLMAK

Hay Eytan
Cohen Yanarocak

Sevgili Okurlar Merhaba,
Bülten'in bu sayısında geçtiğimiz günlerde Tel Aviv Üniversitesi'nde katıldığım bir panelde edindiğim izlenimleri sizlerle paylaşmak istiyorum.

■ Sayfa 3

İLİŞKİLERDE YENİ SAFHA

Selim Amado

Bu yazı yayınlanıncaya kadar diplomatik ilişkilerini 6 yıl sonra yenileyen Türkiye ve İsrail büyükelçilerini atamış olacaklar ve büyük olasılıkla görevlerine başlayacaklar. Her ikisini de zor iş bekliyor.

Ankara'daki İsrail büyükelçisi; önyargıların hakim olduğu, inanılmaz derecede hayal mahsulü iddiaların eksik olmadığı bir kamuoyuyla boy ölçüşme durumunda. Üstelik, Gazze veya Lübnan'dan atılacak her roketle İsrail'in askeri tepkisi Türkiye tarafından "orantısız" olarak eleştirilecek, Filistinlileri memnun etmek için tepkinin nedeni üzerinde hiç durulmadan kamuoyunda İsrail'in ne kadar kötü olduğu mevzuu bol bol işlenecek.

Tel Aviv'deki Türkiye Büyükelçisi ise, bu derece hassas ilişkilere rağmen İsrail basınında Türkiye aleyhinde yazılar görmeyecek. Olsa olsa sebepler üzerinde durulacak. Büyükelçi, İsrail'in ne Türk milleti ne de Türkiye'de seçimle iş başına gelmiş bir rejimde iktidarda kimin olduğu, ülke yönetiminde aldığı kararların neler olduğuna bağlı olmaksızın tarihten kaynaklanan bir saygıyla karşılanacak ve kendinden önce İsrail'de Türkiye'yi temsil eden diplomatlar gibi görev süresince mesleki tatmin hisleri içinde olacak.

Bu iki diplomatın mutlaka tecrübeli, İsrail-Türkiye ilişkilerinin her iki ülkenin ulusal çıkarları bakımından şart olduğuna inanan profesyoneller olacağı ve yenilenen ilişkilerde "iniş ve çıkış"ların olabileceği ve bunların aşılması gerektiği bilincinde olacakları beklenmelidir.

6 yıllık kesinti ne yazık ki Türkiye'de İsrail imajının bazı kesimlerde çarpıtılmasına, nefret söylemlerinin yaygınlaşmasına sebep olmuştur. Ticari ilişkiler, şahsi dostluklar devam ettiyse de turizm, terör ve güvenlik nedenleriyle hemen hemen sıfırlanmıştır. Türkiye'de İslamiyet'e yaklaşma gayretleri ağır basmıştır, tesettürlü giyim artmıştır, laiklik anlayışı değişmiştir. Bütün bunlar Türk milletinin demokratik seçeneği olmuştur.

Bizlerin, İsrail'de dindar olanlarla olmayanların bir arada yaşamalarına, başörtülü Müslüman Arap hanımları

otobüslerde, alışveriş merkezlerinde ve kafelerde görmeye ve onlarla bir arada yaşamaya alışıklığımız vardır. Türkiye'de başörtülü kadınlar manzarasını yadırgadığımız zaman İsrail'de de dindarların kıyafetlerine alışık olduğumuzu hatırlamalıyız.

Gerçi köktendinci İslam ideolojisi korkunçtur, sonuçlarını görüyoruz. Dünyayı rahatsız ediyorlar, İslam adına derken İslamiyete zarar veriyorlar. Fakat Cumhuriyetle ve bilhassa Atatürk ilkeleriyle batılı olma gayretindeki Türkiye'de böyle bir eğilim düşünülemez. Ayrıca, dünyanın ileri gelen demokrasilerinde muhafazakar partiler iktidara gelebilmektedir. O bakımdan da Türkiye'deki 14 yıllık muhafazakar eğilime normal bir yaklaşımla bakmaya gerek vardır. Kaldı ki, özellikle dış politikasında Türkiye, gerekli değişiklikler yapmanın zamanı geldiği kanaatine çoktan varmıştır. "Komşularla sıfır problem" in, kısa zamanda "komşularla sıfır problem" haline döndüğünü görmüştür.

İnsanlar arasında alışverişte veya tarihte en başarılı gelişmeler, her iki tarafın da bir şeyler kazandığı durumlardır. (Win Win situation) 1492'de İspanya'nın Yahudileri kovması ve Osmanlı'ya yerleşmeleriyle Yahudiler hayatlarını kazanmış, Osmanlılar da yeni kurulan İmparatorluğa batının bilgisini, tıbbını, matbaasını, barut imalatını kazandırmışlardır. Nazilerin kovduğu Yahudi Alman üniversite profesörleri, hayatlarını ve mesleklerinde ilerlemeyi kazanırken, modern Türkiye'nin, Türk Üniversitelerinin, sanat, tiyatro ve müziğinin gelişmesinde en önemli rolleri oynamışlardır.

Ama bir de Yahudilerle Türklerin 5 asrı geçen birlikte hayatları var. Beş asırda Yahudinin Türklere ihanet ettiği, toplum huzurunu kaçırdığı görülmüş değildir. (Bu hususta bilgi için [bu internet sitesinden](#) yararlanabilirsiniz)

Türk kamuoyunda bizleri rahatsız eden, önyargılı, bilgi özürü veya kötü niyetli köşe yazarları var. Onları değiştirmenin sonuç vermesi çok zor. İsrail'i Türkiye'de olumlu şekilde tanıtmının önemini bilen bir topluluk olarak bizler, "yapılacak şey yok" demektense, dostlarımızla sohbette,

katılacağımız internet yazışma gruplarında veya Türk basınının aydın mensuplarıyla yazışmalarımızda şu hususları vurgulamaktan vazgeçmemeliyiz.

İsrail'in genişleme veya iddia edildiği gibi batılılarla birlikte Müslüman ülkeleri sömürme gibi amaçları yoktur. [Nil'den Fırat'a "Büyük İsrail" iddiası](#) safsatadır.

Holokost'u yaşamış Yahudiler için İsrail'in, güvenliğin ne denli önemli olduğu net bir şekilde, ısrarla Türk halkına anlatılmalıdır.

İsrail'i bilim ve teknolojiye ön planda olmaya iten güç, yaşama, insana verdiği önemdir. Bunun için doğal kaynaklarını toprağın altından veya üstünden değil, insan aklını seferber etmekle kullanıyor. -İsrail'in halledemediği problemler var. Komşularıyla Ortadoğu'da barışa en çok ihtiyacı olan ülke. Güvenlik masrafları yerine eğitim güçlendirmeli ve eşitsizlikleri ortadan kaldırabilmesi gerek. Türkiye, büyük ve prestijli Müslüman ülke sıfatıyla, bugünkü ve yarınki nesillerin hayatını ve yarınını feda eden Hamas – Hizbullah zihniyetinin değişmesine büyük katkıda bulunabilir. Türkiye'nin bu yöndeki gayreti, Filistinlilere ve Gazze halkına en büyük ve en faydalı katkı olacaktır.

Bölgede çok kuvvetli bir Türkiye olması ve İsrail için Türkiye'nin dostluğu her bakımdan önemlidir. Türkiye'nin din ve devlet işlerini ayrı tutarken ılımlı bir İslam karakteri olması, kıyafette toleransı benimsemesi normal karşılanmalıdır. Türkiye'nin Avrupalı hüviyeti yanında laik ve büyük çoğunluğuyla ılımlı Müslüman bir ülke imajı, bölgedeki aşırı ve faşist İslamcı rejimlere denge ve örnek oluşturur ve o bakımdan hem tüm İslam dünyasının hem de İsrail'in çıkarlarıdır.

Yeni büyükelçilerin katkılarıyla Türk-İsrail ilişkilerinin doğru yörengeye oturacağını ümit edebiliriz.

Yaklaşan Roş Haşana, Yom Kipur ve Sukot bayramlarının tüm insanlığa daha iyi günler ve barış getirmesini dilerim.

AZINLIK OLMAK

Hay Eytan
Cohen Yanarocak

21 Kasım günü Alman Konrad Adenauer Vakfı'nın İsrail Şubesi'nin Tel Aviv Üniversitesi'nde organize ettiği "Kimlik, Vatandaşlık ve Entegrasyon" konulu bir panelde konuşmacı olarak yer aldım.

Konferansın ana teması azınlık hakları ve azınlıkların genel olarak yaşadıkları sorunlar üzerineydi.

Aslına bakarsanız başlangıçta konferansa sadece bir izleyici olarak katılacaktım. Buna karşın

konferansı düzenleyen dostum Arik Rudnitzky ile yaptığımız koridor sohbetinden sonra herşey bir anda değişti.

Panele Almanya'dan Türk kökenli katılımcıların geleceğini, bunun yanında da İsrail'de yaşayan Hristiyan Arap bir araştırmacının ülkemizdeki azınlık perspektifini sunacağını öğrendikten sonra, Arik eski bir azınlık olan benim de görüşlerimin paneli zenginleştireceğini düşündü.

Paneldeki konuşmamda, İsrail'e yerleşmeden önce her birimizin yaşamış olduğunu sandığım "Türkiye'ye ne zaman geldiniz?", "Türkçen ne kadar düzgün", "Eğer Türksen adın niçin değişik?" gibi sorulara cevap üretmekle geçirdiğimiz günleri ve bu sorunları yaşamamıza neden olan belli başlı tarihi olgulara ve kavramlara ışık tuttum.

Evet, bizler her ne kadar kendimizi her zaman Türk olarak gördüysek de, öyle tanıttıysak da, malesef çoğunlukla bu tanımlamamız geniş toplum tarafından samimiyetle içselleştirilmedi.

Türkiye anayasalarında yer alan "Ne mutlu Türküm diyene" ruhu ile yazılmış olan vatandaşlık maddesine sığınan her azınlık, Türk eğitim sisteminin ruhuna şekil vermiş olan Ziya Gökalp'in üç ana sütunu olan "Türkleşmek, İslamlaşmak, Muasırlaşmak"a çarptı durdu...

Türkleşmek ve Muasırlaşmak konusunda cemaatimiz elinden geleni yaptı. Buna karşın İslamlaşmak şartının gerçekleştirilmesi kendini Yahudilik

dini üzerinden tanımlayan bir grup için elbette olası değildi. İşte bunun ışığında bizler malesef hep "kendini kanıtlamak zorunda olanlar" olarak kaldık... Hiçbir

zaman tam anlamıyla geniş toplumun arzu ettiği seviyede olamadık.

Bu söylediklerim ile elbette hemfikir olmak zorunda değilsiniz. Buna karşın, buna benzer duyguları paylaşan yegane cemaatin Türkiye Yahudi Cemaati üyeleri olmadığını bu panel sayesinde görmüş oldum.

Almanya'dan gelen Türk kökenli sosyal medya aktivisti Cihan Süğür'ün bir Müslüman Türk olarak Hristiyan Almanya'da yaşadıkları ile İsrail'de bir Hristiyan Arap olarak yaşayan Manal Totry-Jubran'ın yaşadıkları aslına bakılırsa pek de farklı değil.

Almanya'da bir Türk her ne kadar mükemmel derecede Almanca konuşursa konuşsun, kendini he ne kadar Alman olarak tanıtsa da günün sonunda Hristiyan Almanların gözünde her zaman Türk olarak kalıyor.

Cihan'ın Alman milli takımında oynayan Hristiyan "Müller" ile Müslüman "Mesut Özil" üzerinden gelişen Alman toplumundaki sosyal söylemlere ışık tutması bu konuda oldukça önemli bir tespit idi.

Manal'ın durumu da aslına bakılırsa daha iç açıcı değil... Yahudi olmayan ancak diğer Araplar gibi Müslüman da olmayan, yani bir başka deyişle azınlığın azınlığı durumunda bulunan Manal, bir Hristiyan Arap olarak gerek Müslüman Araplarla gerekse de Yahudilerle yaşadığı zor tecrübeleri tüm panelistler ile paylaştı. Kendisini bir Filistinli, Arap, Hristiyan ve İsraili

olarak tanımladığını söyleyen Manal izleyicilerin bazılarının şaşkın bakışlarını üzerine çekmeyi başardı...

Eski bir azınlık ve yeni bir çoğunluk olarak her iki açıdan da bu vakayı tahlil ettiğim vakit... Kendimizi Arap, Alman, Yahudi, Türk, Hristiyan, Müslüman, İsraili, Filistinli olarak tanımlarken, karşı tarafın da bizi nasıl tanımladığının önemli olduğunu düşünüyorum.

Bizim tanımlamamız geniş toplum tarafından kabul görmediği zaman o toplum içinde baskı ve travmaların yaşanması ise malesef kaçınılmaz oluyor.

Hristiyan Almanya, Müslüman Türkiye ve Yahudi İsrail'de tüm azınlıkların kaderi aynı...

Teknoloji sayesinde küresel bir köy halini alan dünyada günümüzde artık pek çok kişi doğduğu ülkede yaşamıyor... Bu üç kanıksanmış azınlık örneklerinin yanında bugün birçok yeni azınlık grubu sancılar içinde doğuyor... Buna karşın dünya hala bu sosyal vaka ile yüzleşme konusunda isteksizliğinden birşey kaybetmiş değil.

SAMİ DAY'IN DEFTERİNDEN

İlerde senin de yazacak bir hayat hikayen olacaktır, onu şimdiden planla

İshak Alaton

İyimserler ve kötümserler aynı şekilde ölürlər, ancak değişik şekilde yaşarlar. Ben iyimser olarak yaşam sürmeyi tercih ediyorum.

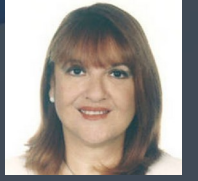
Şimon Peres

Yarın için yapılacak en iyi hazırlık, bugün elinizden geleni yapmaktır.

H. Jackson Brown Jr.

DREYFUS OLAYI

Sara Yanarocak

Alfred Dreyfus (1859-1935), Fransa'da 3. Cumhuriyet'in siyasal ve toplumsal tarihine damgasını vuran, Dreyfus Olayı'nın kahramanıdır.

Dokuma fabrikatörü varlıklı bir Yahudi ailenin oğlu olan Dreyfus, 1882'de Politeknik Okuluna girdi. Daha sonra subay olmaya karar verdi. 1889'da yüzbaşılığa kadar yükselmişti. Savaş bakanlığında çalışırken, 1894'te, Alman askeri ataşesine Fransız ordusunun sırlarını satmakla suçlandı. 15 Ekimde tutuklandı, suçlu bulunarak 22 Aralık Fransız Guyanası açıklarındaki ünlü zindan Şeytan Adası'nda yaşam boyu hapse mahkum edildi.

Yetersiz kanıtlara dayanan yargılamada izlenen yöntem de çok olağandışıydı. Dreyfus'un suçlamayı reddetmesine ve ailesinin de yılmadan kendisini desteklemesine karşın hem kamuoyu, hem de koyu Yahudi düşmanı bir kesimin başını çektiği Fransız basını, mahkeme kararını ve cezayı olumlu karşıladı. Özellikle Edouard Drumont'un çıkardığı La Libre Parole gazetesi Dreyfus'u, Fransız Yahudilerinden beklenebilecek bir sadakatsizliğin simgesi olarak göstermeye çalıştı.

Aynı zamanda bu konuda kuşku belirmeye başladı. Yarbay Georges Picquart, casusluk olayına Binbaşı Esterhazy'nin karıştığını ve Dreyfus'un suçlanmasına neden olan mektubun onun el yazısıyla kaleme alındığını ortaya koyan kanıtlar buldu. Bu nedenle Picquart'ın görevden alınması üzerine, elde edilen bulguların üst makamları çok tedirgin ettiği kanısı yaygınlaştı. Gazeteci Joseph Reinach, Georges Clemenceau, Senatör Auguste Scheurer-Kestner ve Emile Durkheim gibi kişilerin de katılmasıyla Dreyfus yanlılarının sayısı gitgide çoğaldı. Bu arada Esterhazy'nin birtakım kanıtlar uydurup söylentiler yayması, Dreyfus'un yazdığı öne sürülen mektubu bulan

Binbaşı Hubert Joseph Henri'nin yeni sahte belgeler düzenleyip birtakım belgeleri ise hasır altı etmesi, olayı inanılmaz ölçüde karmaşıklaştırdı. Ama divanı harbe çıkarılan Esterhazy aklandı. Picquart ise tutuklandı. Bunun üzerine Dreyfus Davasının yeniden görülmesi gerektiğini savunan hareket birdenbire güçlendi. 13 Ocak 1898'de Emile Zola, Clemenceau'nun gazetesi L'Aurore'un birinci sayfasında "J'Accuse" (Suçluyorum) başlıklı bir açık mektup yayımladı. L'Aurore'un o günkü baskısı 200 bin sattı. Zola, orduyu Dreyfus'la ilgili karardaki yanlışlığı örtbas etmekle ve Savunma Bakanlığının emriyle Esterhazy'yi aklamakla suçluyordu.

Zola'nın mektubu yayımlandığında, Dreyfus Davası kamuoyunda büyük ilgi uyandırmış ve Fransa'yı iki karşı kampa bölmüştü. Sorun Dreyfus'un suçluluğu veya suçsuzluğu gibi kişisel boyutları çoktan aşmıştı. Davanın yeniden görülmesine karşı çıkan milliyetçi ve otoriter Dreyfus karşıtları, olayı

ülkenin düşmanlarının orduyu küçük düşürme çabası olarak değerlendiriyor; konuya, uluslararası sosyalizm ve Yahudilik karşısında bir ulusal güvenlik sorunu, Fransa ile Almanya arasında bir çıkar çatışması gözüyle bakıyorlardı. Dreyfus'un aklanmasını isteyenler ise onun mahkum edilmesini; kişi özgürlüğü ilkesinin ulusal güvenliğe feda edilmesi, cumhuriyetçi sivil otorite ile devletten bağımsız davranan askeri otoritenin çatışması olarak görüyorlardı. Parlamentoda büyük gürültü kopuyor, milliyetçilerin baskısıyla hükümet Emile Zola hakkında dava açıyor, taşrada Yahudi düşmanı ayaklanmalar çıkıyordu. Buna karşılık Dreyfus Davası'nın yeniden görülmesini isteyen bir dilekçe, Anatole France, Marcel Proust ve pek çok başka aydınla birlikte 3 bin kişi tarafından imzalandı. Şubatta yargılanmaya başlayan Zola yayın yoluyla iftiradan suçlu bulundu ve bir yıl

hapis ile 3.000 frank para cezasına çarptırıldı.

Ama bir yıl içinde Dreyfus yanlıları güç kazandı. Binbaşı Henri sahtekarlık yaptığını itiraf ettikten sonra Ağustos 1898 sonunda intihar etti. Esterhazy panik içinde Belçika'ya, oradan Londra'ya kaçtı. Artık Dreyfus ailesinin davanın yeniden görülmesi isteği geri çevrilemezdi.

Rene Waldeck-Rousseau başkanlığındaki yeni hükümet Haziran 1899'da göreve başladı ve olayı sonuca bağlamaya karar verdi. Yeniden yargılanmak üzere Şeytan adasından getirilen Dreyfus, Rennes'de divanı harp önüne çıkarıldı. (7 Ağustos - 9 Eylül 1899) Mahkeme, Dreyfus'u yine suçlu buldu ama cumhurbaşkanı sorunu çözmek için Dreyfus'u affetti. Dreyfus af kararını kabul etmekle birlikte, suçsuzluğunu kanıtlamak için sonuna değin çaba gösterme hakkını da saklı tuttu.

1904'te Dreyfus'a yeniden yargılanma hakkı tanındı ve Temmuz 1906'da sivil bir temyiz mahkemesi onu aklarak hakkındaki bütün eski mahkumiyet kararlarını bozdu. Parlamento, Dreyfus'un eski görevine dönmelerini sağlayan bir yasa tasarısını onayladı. Dreyfus 22 Temmuz'da resmen orduya döndü ve Legion d'honneur nişanıyla ödüllendirildi. Orduda kısa bir süre daha görev yapan Dreyfus binbaşılığa yükseldikten sonra kendi isteğiyle yedeğe ayrıldı. 1. Dünya Savaşı'nda yeniden göreve çağrıldı ve yarbay rütbesiyle bir cephe birliğine komuta etti. Savaştan sonra ne yaptığı bilinmemektedir.

Fransa tarihine L'Affaire (Olay) adıyla geçen Dreyfus Davası, 3. Cumhuriyet'in ve çağdaş Fransa'nın tarihinde önemli bir dönüm noktasıydı. Bu dava çevresinde gelişen çalkantıların keskinleştirdiği siyasal ve toplumsal güçler dağılımı, 1905'te kilise ve devlet işlerinin ayrılması gibi sarsıcı önlemlerin alınmasına, Fransa'yı, sağdaki milliyetçiler ile soldaki antimilitaristler arasında 1914'e hatta daha sonrasına değin etkisi altında tutacak bir bölünmenin doğmasına yol açtı.

GEMATRIA

Riva N. Essemi

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

400 300 200 100 90 80 70 60 50 40 30 20 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

Gematriya, İbrani alfabesindeki harflerin yerlerine rakamların konmasına dayanan bir sistemdir. Her harfin bir sayısal değeri olduğu gibi her sözcüğün de sayısal bir karşılığı vardır. Gematriya muhtemelen Yunanca'dan gelmektedir. Geo dünya , metria ölçü anlamındadır. Antik Yunan'da birçok mabedin tasarımının da Tanrıların adını oluşturan Yunan harflerinin sayısal değerini yansıttığı söylenir.

İbranice'de harflere sayısal değer vermenin en bilinen yöntemi 'mutlak değer' sistemidir. Buna göre alfabenin ilk on harfi yani alef'ten yod'a kadar sırasıyla 1'den 10'a kadar değer taşır. Sonraki harfler ise sırasıyla kaf 20, lamed 30 ve tav 400'e kadar adlandırılır. İkinci yöntem 'sırasal değer' sistemidir. Alef'ten yod'a kadar harfler birinci yöntemdeki değerleri taşır ancak yod'dan sonraki harfler 11, 12, 13 diye numaralandırılır. 22 harf olan alfabenin son harfi olan tav bu yöntemde 22 sayısına eşdeğerdir. Üçüncü yöntem 'azalan değer' sistemidir. İlk dokuz harf yani alef'ten tet'e kadar olan harfler ilk iki sistemle aynı değerleri taşır. Alef'ten tet'e 1'den 9'a kadar numaralandırılır. Yod harfinin sayısal değeri 1, kaf 2, lamed 3 şeklinde devam eder. Sonuncu yöntemde, alfabenin ilk harfi 'alef' son harf 'tav' ile yer değiştirir. İkinci harf olan bet'in yerine sondan bir önceki harf olan 'şin' konur. A=t b=ş 'atbaş' olarak adlandırılan bu yöntem alfabadeki tüm harflere uygulanır.

Yöntemlerden pratiğe geçmeden önce gematriyanın kullanım alanını kısaca tanıyalım. Tora öğreniminde yazılı metinleri anlamının dört seviyesi vardır ve PaRDeS diye adlandırılır.

P- paşut yani okuduğunu yorum katmadan anlama ilkesi. İkinci seviye R- remez, kelimelerin çağrışımlarından yararlanarak anlama ilkesi. Gematriya yöntemi bu aşamada yardımcı olur. Üçüncü seviye D- draş yani

okuduğumuzu yorumlama ve açıklama ilkesi. Dördüncü seviye S- sod yani kelimelerin içerdiği mistik şifreleri anlama ilkesi. Bu seviye için de zaman zaman gematriya yönteminden faydalanılır.

İlk örneği anlamak için İbranice'de hayat kelimesinden türeyen ve "canlı" anlamına gelen "hay" kelimesini inceleyelim. Het-8 Yod-10 toplam sayısal değeri 18'dir. Bağışta bulunmak iki kere "hay" vermek şeklinde ifade edilir. Bunun nedeni ilk yaşam bu dünya,

ikinci yaşam gelecek dünyadır.

Kabalistik açıklamalara göre iyi bir yaşam için verilen bağış miktarı 18 ve 36'nın katları olmalıdır.

İkinci örnek Türkçe'de de kullandığımız 'bir elin nesi var iki elin sesi var' deyimini andırıyor. İbranice'de el yani 'yad' kelimesinin sayısal değeri yod ve dalet harflerinin toplamı olan 14'e eşittir. İki elin toplamı 28'dir. Güç kelimesi 'koah' kaf ve het harflerinin sayısal değer toplamı da 28'dir.

Üçüncü örnek için Mısır çıkışından sonra Yahudilere saldıran Amelek ismini inceleyelim. Nesiller boyunca Yahudi halkının karşısında kötülüğü temsil eden bu halkın ismini yok etmek 613 mitsvadan biridir. Amelek sözcüğünün

gematriyası 240'tır. İbranice'de kuşku anlamına gelen 'safek' sözcüğü de aynı sayısal değere sahiptir. Rabi Yaakov Asher Sinclair'e göre bu benzerlik bize şunu öğretir: Tanrı'nın gücünden kuşku duyduğumuz zaman kötülüğe hareket alanı yaratmış oluruz.

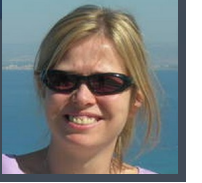
Son bir örnek için 'vayetse' peraşasında Yaakov Avinu'nun merdiveninden bahseden pasuğu inceleyelim. (28:12) 'Veine SULAM mutsav artsa, veroşo magia aşamayma'. Ve işte, yerde sabitlenmiş ve başı göklere erişen bir merdiven. Baal Aturim, sulam- merdiven kelimesinin sayısal değerini (sameh-vav-lamed-mem: 136) iki ayrı kelimeyle eş değere sahip olmasının ilginç yanını açıklar. Mamon (mem-mem-vav-nun) - para kelimesi ve Oni (ayin-vav-nun-yod) -yoksulluk kelimesi sayısal değer olarak 136'ya eşittir. Merdiven para için bir benzetme olabilir. Paranın çok yükseklerle çıkardığı doğrudur ama aynı zamanda büyük derinliklere indirme gücü de vardır. Bir insan Tanrı tarafından zenginlikle ödüllendirilebilir. Kişi bu parayı yüce işler için kullandığı takdirde merdivenin basamaklarından yukarıya doğru emin adımlarla çıkar. Diğer yandan para insanı yozlaştırabilir. Bunun sonucu olarak para, bir araç değil, bir amaç olmaya başlar. Bu ise insanı merdivenin alt basamaklarına doğru çeker ve sonuçta maddi ya da manevi yoksulluk yaşanır.

Gematriya Tora metinlerini açıklarken bir yandan dili, bir yandan matematiği bazen de hayal gücünü kullanmayı gerektirir. Bazıları için sayısal değerlerin benzerliği sadece tesadüften ibaret gibi görünürken bazıları için de büyü bir güce sahiptir. Büyü demişken sihribazların ünlü sözü 'abra kadabra'nın da İbranice "söyledi ve yarattı" kelimelerinden uyarlandığı düşünülürse, sayıların harflerle dansının yaratılışın temelinde var olduğu da düşünülebilir.

Herkese iyi ve tatlı bir sene, gmar hatima tova dileğiyle...

EKMEK TEKNESİ

Mati Turyel

2000'li yılların başında başrollerini rahmetli Savaş Dinçel ve Şermin Hürmeriç'in paylaştığı bir dizi idi "Ekmek Teknesi". Savaş Dinçel fırın sahibi orta direk bir aile babasını, Şermin Hürmeriç ise onun eşini oynadı. Hikâye, mütevazı hayatların yaşandığı Kuzguncuk'ta geçiyordu. Tipik bir orta direk ailesinin anlatıldığı kaliteli bir yapımdı. İstanbullu değilim, çok ta bildiğimi iddia edemem, ancak Kuzguncuk deyince aklıma ilk "Perihan Abı" dizisi gelir; o ve onun Kuzguncuk'taki mütevazı hayatı.

Ben şahsen Türkiye'de iken mütevazı bir hayat yaşadığımı sanırdım. Buraya İsrail'e gelinceye kadar da böyle düşündüm. Ama esas olarak mütevazı kavramının ne olduğunu burada öğrendim ve Türkiye'deki hayatımın ise ne kadar lüks olduğunu gördüm. Türkiye'de 10 sene boyunca akademide çalıştıktan sonra burada yardımcı yuva öğretmeni olarak çalışmak hiçbir zaman aklıma gelmezdi. Sonra bir fabrikada çalışacağımı biri söylese onunla dalga geçerdim. Çalıştığım

fabrikada Yüksek Kimya Mühendisi Rus bir hanım kimyager olarak değil, sıradan işçi olarak çalışıyordu. Büyük ihtimalle fabrikadaki baş kimyagerden çok daha fazla bilgisi vardı ve Rusya'da bir fabrikada Kimya mühendisi olarak çalışmıştı uzun yıllar. Neden mi? İbranice bilmiyordu. Bu ülkede başka ülkelerden gelmiş, yüksek eğitilmiş ve işsiz veya düşük maaşa çalışan binlerce kişi var. Bazı yeni göçmen olarak gelmiş doktorların temizlik işçiliği yaptığı bilinir. Ama sonuç olarak ne iş yaparsak yapalım o, bizim ekmek kapımızdır.

Bütün bunları neden mi yazıyorum? Geçenlerde Facebook'taki gruplarımızdan birine biri kaliteli işler ile ilgili bir şey yazdı. Haklı olarak burada yaşayan ve burada çalışmanın zorluklarını bilen insanlar tepki gösterdi. Eminim herkes o "kaliteli" işlerde çalışmak ve daha yüksek maaşlar almak, daha lüks bir hayat sürmek ister. Ancak şunu söylemem gerekir. Bunu

sormasının nedeni lükse olan alışkanlığı. "Türkiye'de alıştığım lüksü burada da nasıl bulabilirim" düşüncesi veya "bulabilir miyim" düşüncesi. Haklı çıkartmaya niyetim yok çünkü ben de çok kızdım bu lafa. Benimkisi sadece "kalite" ile ilgili bir düşünce yapısı analizi.

Buraya ilk geldiğim zamanlarda bana söylenen bir şeyi hatırlıyorum: "Burada çalışmak istersen herkese iş var. Sadece iş ayırt etme". Son söylenen işte biz Turkanozlar için çok zor. Alıştığımız lüks hayatı dünyanın neresine gidersek

doğmuştu. Bir zamanlar zenginlik dediğimiz şeyin en büyük ölçütü arabaydı; yani arabası olan zengindi. Çoğunluğumuz lüks apartmanlarda doğup büyümedik ama lükse alıştık. 80'lerden itibaren bankalar sahip olmadığımız paralarla bizleri zenginmiş gibi gösterdi. Ve Türkiye'deki Yahudi Cemaati arasında - af buyurun- bir sidik yarısıdır gitmeye başladı. Lüks evler, arabalar, eşyalar, lüks otellerde gerçekleştirilen organizasyonlar bize hep "kaliteli" bir hayat gibi göründü, oysa sadece lükstü, kalite değil.

Ben asla kötü anlamda elitist olmadım, kimseyi, eğitim düzeyi, işi, maaşı hakkında aşağılamam ve aşağılamadım. Yukarıda bahsettiğim tarz insanların çoğu, kişileri işi, maaşı, yaşadığı yer ve benzeri şeylerle ya aşağılar ya da küçük görür. Kendi sosyal konumlarının onlara bu hakkı verdiğini düşünürler.

Gülse Birsell, Hürriyet gazetesinde yayınlanan 08.09.2016 tarihli "Elitizmin Kalbinden Bildiriyorum" başlıklı yazısında "elit" kavramını şöyle tanımlıyor:

"Elit", malumunuz aslında bulunduğu grup, meslek veya sektörün önde geleni, en başarılısı, en yükselmiş, en itibar edileni manasına gelir. "Elit okullar" denir mesela, en iyi eğitim veren kurumlar için. Bu okulların paralı olması filan şart değildir. Mesela eski fen liseleri, Anadolu liseleri en elit öğrencileri toplardı. O öğrenciler Türkiye'nin "beyinsel elitleri"ydi. Asla en zenginleri filan değildi... "Elit"lik yarım akıllıların sandığı gibi marka çanta sahibi olmak değildir. Bileğinin hakkıyla kazanılan itibardır".

Kalite kavramını tanımlayamayan bir toplumuz. Bizim için kalite demek lüks, paha demek. Bir şey pahalıysa o kalitelidir. Eğer bir şey marka ise o kalitelidir. Babam esnaflık yaptığı zamanlarda - perde satardı - hep şöyle derdi: "millet hep reklamını gördüğü markaya geliyor ve onu soruyor. Oysa o maldan çok daha kaliteli üretimler var ama reklamları yok. O yüzden de millet o malların hep daha kalitesiz olduğunu düşünüyor." Tipik değil mi?

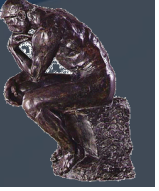
gidelim devam ettirmek, "yaşam kalitesi"nden ödün vermemek isteriz. Sahi yaşam kalitesi nedir? Bu, pek çok Turkano için lüks yaşamaktır. Yaşam kalitesi dediğiniz şey ne kadar kaliteli yaşadığınızdır. Ne kadar kültürel faaliyette bulunduğunuz, kaç kitap okuduğunuz, ne kadar sosyal faaliyette bulunduğunuzdur. Nerede yediğiniz içtiğiniz, hangi marka elektronik eşya sahibi olduğunuz, yazlık eviniz, arabanız, alışveriş yaptığınız mağazalar değildir. Bunlar kaliteli bir hayat yaşadığınızı değil lükse olan düşkünlüğünüzü gösterir.

Maalesef, Türkiye'deki Yahudi Cemaatinin çok büyük bir çoğunluğu sadece 1 nesil öncesinde nereden geldiğini hiçbir şekilde hatırlamıyor veya hatırlamak istemiyor. Bir bölümümüzün babası veya dedesi terzi, balıkçı, küçük esnaf veya birilerinin yanında "empiyegado" idi. Çok azı gerçekten zenginlik kavramının içinde

HAYAT BİR ÇOCUĞA NASIL ANLATILMALI?

Derleyen: Şlomo Farin

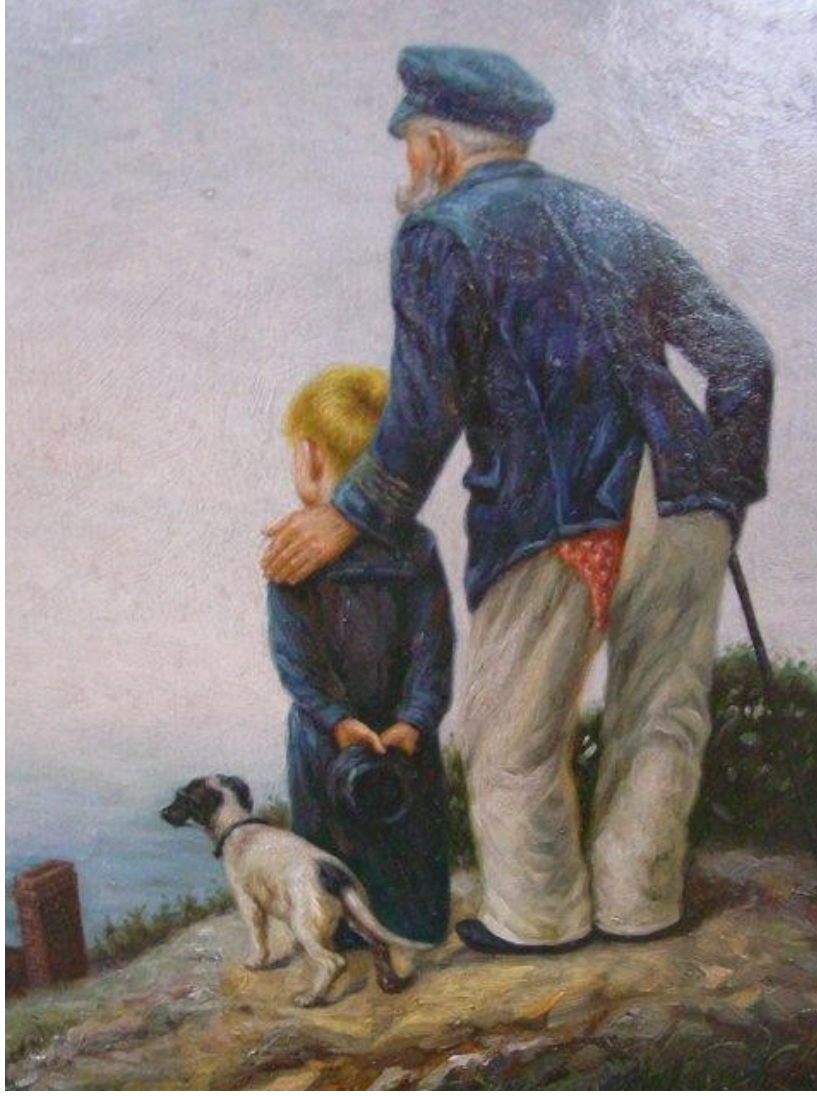
Bilginin en büyük güç olduğunu öğret. Yapabilirse bunu en büyük fiyata satmasını, ama kalbini ve ruhunu kendisine saklaması gerektiğini öğret.

Arkadaşımın kızı bir yaşına gelmişti. “Sen eğitimcisin, neler öğretmem gerekiyor, bazen kendimi çok çaresiz hissediyorum” dedi. Sorusu kolaydı ama yanıtı zordu, akıl vermesi basitti ama uygulaması karmaşıktı. Anlatmaya başladım: Annelik uzun zaman alan ve günün yirmi dört saati devam eden, adı ‘insan yetiştirmek’ olan bir iş. Bir kere bilmelisin ki, zaman alacak. Neye zaman harcarsan onun karşılığını alırsın. İşine zaman harcarsan işinden, eşine zaman harcarsan eşinden, çocuğuna zaman ayırırsan da ondan karşılığını alırsın. Yapabiliyorsan gözyaşlarını tutmamasını öğret, acı çekmeden olgunlaşamayacağını...

Kıskanmamayı öğret ona, arkadaşının başarısından mutlu olmayı, birlikte sevinçleri paylaşmayı, içinden ‘neden ben değil de o?’ demeden...

Kazanmaktan mutluluk duyup içine sindirmeyi, ama aynı zamanda kaybetmeyi öğrenmesini. Çünkü bir adım sonrasında görünüşte galip olanları gösterecek hayat ona. Her şeyin bir sonu olduğunu öğret. Sahip olduğu bütün değerlerin bir gün keyif vermeyebileceğini, kazanılan ve harcananın bir sonu olduğunu. Gidilen yerlerin zamanla bıkkınlık verebileceğini, her şeyi tüketebileceğini, tüketemeyeceği tek şeyin bilgi olduğunu öğret. Kitaplardan keyif almasını. Ders çalışmak istemiyorsa zorlanmamasını, ama okumayı sevmesini öğret ona. Er ya da geç alacaksın biliyorum, ama mümkün olduğunca geç al ona bilgisayarı.

Ona kendisi ile kalacağı sakin zamanlar ver, sıkılmayı öğret ona, sıkılıp da kendini yönlendirmeyi bulmasını. Doğaya götür onu, hayvanlardan korkmaması gerektiğini öğret. Arıların bizi sokmasından çok, nasıl bal yaptığını anlat. Doğanın kendi içindeki gizemini

bulmasına yardımcı ol, yağmurdan sonraki toprak kokusundan keyif almasını sağla. Soğuk kış gecesinde ateş yakmayı öğret, belki büyüdüğünde bir gece sevgilisine ateş yakar ve belki binlerce yıldızın altında birbirlerine sarılırlar, bunu öğrenmemiş diğer sevgililerin aksine... Şartlar çok zor olsa da yalan söylememesi gerektiğini öğret ona.

Kazandığı elli milyonun piyangodan çıkan beş yüz milyardan çok daha keyifli olduğunu öğret. Alın terine saygıyı öğret ona. Aşk acısı çekmenin hiç aşık olmaktan daha güzel bir duygu olduğunu öğret. Kendi doğruları üzerinden kimsenin onu yargılamasına izin vermemesi gerektiğini öğret, başkalarını da kendi doğruları üzerinden yargılamamayı... Bunun başkalarını dinlememek olduğunu değil,

söylenenleri kendi eleğinden geçirmesi gerektiğini öğret. Kendi fikirlerine inanmanın güzelliklerini anlat. Hayatı sorgulamayı öğret ona...

Bilginin en büyük güç olduğunu öğret. Yapabilirse bunu en büyük fiyata satmasını, ama kalbini ve ruhunu kendisine saklaması gerektiğini öğret. Haklı olduğu konuda sonuna kadar diretmesini öğret ve haklıyken dik durmasını. Günün birinde yaptıkları değil yapmadıkları için pişmanlık duyabileceğini öğret. Basit yaşaması gerektiğini öğret ona, çay içmekten keyif almayı... ‘İstemiyorum’, ‘hayır’ demeyi öğret ona, istediğinde ise ‘istiyorum’ demeyi. Sevdiğinde ise ‘seni seviyorum’ diyebilmeyi öğret ona. Bir kot pantolon ve tişörtle üniversiteyi bitirmeyi öğret ona. Temiz kokmasını... Sorgusuz sevmeyi...

El yazısı ile notlar yazmayı... Lafi dolandırmamayı... Sevdiklerinin hiçbir zaman çantada keklik olmadığını, dostluğa yatırım yapması gerektiğini, kıymetini bilmeyenlerden uzaklaşmasını öğret ona. Müziği sevmesini, sporla barışık yaşamasını. İşlerin hiçbir zaman bitmediğini söyle ona, en yoğun zamanda bile kendine vakit ayırması gerektiğini öğret... Ama en çok da kendini sevmesini öğret... Kendini sevmeyi kimse n e n o n u sevmeyeceğini...

Kendine çiçek almazsa kimseden çiçek beklememesi gerektiğini... Kendine özenli yemekler yapıp sofralar kurmazsa kimsenin onun için yemek hazırlamayacağını... Hayatta her şeyden çok kendisinin önemli olduğunu öğret ona...

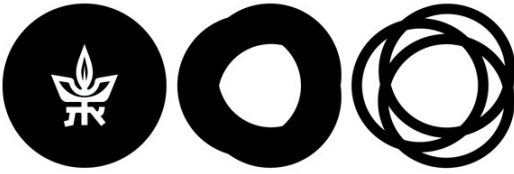

HERKESİN GÖRMEDİĞİ... BİLMEDİĞİ...

Derleyen: Nesim Güveniş

Deri Kanserinde Dev Adım

Tel Aviv Üniversitesinde Dr. Carmit Levi'nin yaptığı araştırmalar sonucunda en kötü deri kanseri tipi olan Melanoma'nın yayılmasını durdurmayı başardı. Tel Aviv Üniversitesinin Biokimya bölümünde insanın genetik hücreleri üstünde araştırma yapan Dr. Carmit Levi, Melanoma hücrelerinin diğer organlara saldırmasını durduracak kimyevi maddeleri de tespit etti.

TEL AVIV אוניברסיטת תל אביב
UNIVERSITY

Seker Hastalarına Müjde

İnsülin iğnelerine paydos! İsraili ORAMED firmasının ürettiği ağızdan alınacak haplar, şeker hastalarının kendi kendilerine yaptıkları insülin iğnelerine gerek bırakmayacak.

Arap Doktorları Eğiten Profesöre Ödül

İngiltere Kraliyet Kolejinin Çocuk Sağlığı Fakültesi, Yeruşalayim Hadassah Sağlık Merkezinin Pediatri bölümü şefi Prof. Eytan Kerem'e Onursal Üye payesini verdi. Prof. Kerem, Sistik Fibrosis kliniğinde Arap doktorları eğitmesi ve Filistinli Arap çocukları tedavi etmesi ile tanınıyor.

Sarap Üretiminde Kore-İsrail İşbirliği

Güney Kore'de İsrail teknolojisiyle sarap üretimi konusunda iki ülke arasında anlaşmaya varıldı. İsrail, Kore'deki üzüm bağlarını, insansız uçak ve teknolojik araçlarla yerinde inceleyip üretimi denetleyecek. Bu şekilde, Kore şarapları, sarap dünyasında ismini duyurmaya başlayan Çin piyasasına girebilecek.

"Bosch", Tel Aviv'de Araştırma Merkezi Açtı

Dünyaca ünlü Alman Bosch şirketi, 1965'ten beri çalıştığı İsrail ile ilişkilerini geliştirmek üzere Tel Aviv'de bir araştırma ve teknoloji merkezi açtı. Alman yetkililer, İsrail Üniversiteleri bilimsel kuruluşlar ve start-up firmalarla yakın işbirliği amaçlıyor. Bosch Genel Müdürü Denner, 400.000 kişilik nüfusuna oranla en çok yenilik üreten şehir olan Tel Aviv'de, diğer teknolojik kuruluşlarla ilişki kuracağını, ünlü Weizmann Enstitüsü ve Technion Üniversitesinin bilim adamları ile temasta olacağını söyledi.

BOSCH
Invented for life

MOBILEYE Dünyada Altıncı

MIT teknoloji dergisi, İsraili Mobileye firmasını dünyanın en "akıllı" 50 kuruluşu arasında sayıyor. Sürücüsüz araç teknolojisindeki buluşları ile tanınan MOBILEYE halen, Audi, BMW, General Motors, Nissan, Tesla, Volkswagen ve Volvo araçları için çarpışmaları önleyecek teknoloji sağlıyor.

Ben Gurion Üniversitesi'ne Büyük Bağış

Amerikalı Howard ve Lotti Marküs çifti, Ben Gurion Üniversitesine 400 Milyon Dolar bağışladı. Bu miktar, şimdiye kadar bir İsrail Üniversitesine yapılan en büyük bağış sayılıyor. Bağışın büyük bir kısmı, su kaynak arama ve damıtma teknolojilerini araştıran Zuckerberg Enstitüsüne ayrılacak.

Arap İşçiler İsraili Patronları Tercih Ediyor

Filistin Merkez Bürosunun bulgularına göre, Filistinli Arap gençler, İsrail'de Yahudi işverenlerin yanında çalışmayı yeğliyor.

Nedenlerin başında ücretin Filistindekine oranla iki misli olması geliyor. Ayrıca, işçi haklarının korunması, ilk 4 yılda 14 gün yıllık izin hakkı, 2000 Şekellik nekahat devresi ücreti tercih nedenleri arasında. Filistinde kadın işçilere verilen ücretin yarısından fazlasına, araçlar tarafından el konulmakta.

Yeruşalayim İbrani Üniversitesi Orta-doğu'da Birinci

Merkezi Suudi Arabistan'da bulunan Dünya Üniversitelerini Değerlendirme Merkezi, dünyadaki 25.000 üniversite içinde, Yeruşalayim İbrani Üniversitesi'ni 26. , Orta Doğu'da ise 1. olarak gösterdi.

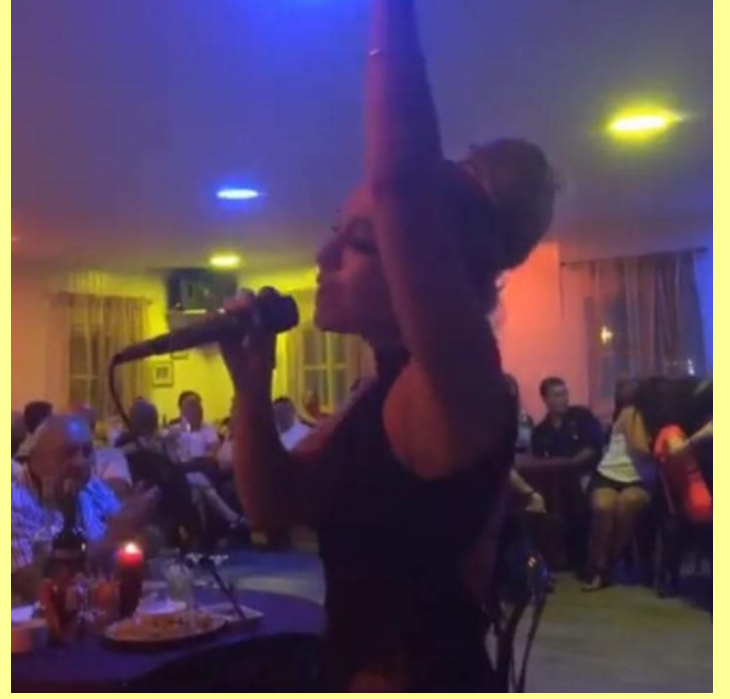
TÜRKİYELİLER BİRLİĞİ'NDE İSTANBUL ESİNTİLERİ

3 Eylül gecesi derneğimiz lokalinde Renin Meseri'nin güzel sesi eşliğinde unutulmaz bir İstanbul gecesi yaşandı.

Derneğimiz üyelerinden Karen Maçoro ile Beno Mitrani'nin organize ettiği ve tüm geliri derneğin öğrenci bursu fonuna aktarılan geceye ilgi büyüktü.

İstanbul'un pek çok ünlü mekanında sahne almış olan ve İsrail'deki ilk single'ını bu yıl çıkaran Renin Meseri, İngilizce, İspanyolca ve Türkçe şarkılardan oluşan seçkisiyle kendisini izlemeye gelenleri büyüledi. Bu yardım gecesindeki performansı için hiçbir ücret talep etmeyen başta Renin olmak üzere, emeği geçen herkese ve bu geceye katılarak bizleri onurlandıran tüm misafirlerimize teşekkür ederiz.

“BÜYÜK BİR SEVGİ İLE” GRUBUNDAN AKDENİZ GECESİ

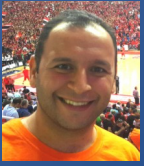
Türkiyeliler Birliğinin bir kolu olan Beahava Gdola (Büyük Bir Sevgi İle!) grubunun 24 Eylül 2014 Cumartesi gecesi birlik lokalinde gerçekleşen Akdeniz Gecesi 120 kişinin üzerinde bir katılımı başarıyla ve coşkulu geçti. Grup adına açılışı yapan Ovi Roditi Gülerşen, konuşmasının ardından mikrofonu, geceye canlı gitar ve org ile performans gösteren Cozi Yosi Geron'a bıraktı. Cozi Yosi Geron, canlı müziği eşliğinde keyifle yemeklerini yiyen davetlilere unutulmaz bir gece yaşattı.

Geceye sponsor olan, **Eti-Lak** firması sahibi Ester Hayon Bahar iki kişiye lazer bakım seansı, bir kişiye de lak jel seti; diğer sponsor **Dent-In** diş kliniği sahibi Bella Eli Çittone ise bir kişiye botoks uygulaması hediye ettiler. Yaklaşan Roş Aşana bayramını sembolize eden elmalı kekleri davetlilere hazırlayan Çela Hayon Levi geceye ayrı bir renk kattı. İki çifte tekne gezisinin takdim edildiği faaliyetin bütün geliri Türkiyeliler Birliği Öğrenci Burs Fonuna aktarıldı.

Bu gecede Beahava Gdola! (Büyük Bir Sevgi İle!) grubuna verdikleri desteklerden dolayı Türkiyeliler Birliği Başkanı ve yönetim kuruluna, güçlü ses Cozi Yosi Geron'a, ETİ-LAK firmasına, DENT-İN kliniğine, Büyük Bir Sevgi İle grubunun gönüllü çalışanlarına ve en önemlisi geceye katılarak birliğimizi kuvvetlendiren, aynı zamanda burs fonuna katkı sağlayan dostlarımıza teşekkür ediyoruz.

Birliğimiz adına Şana Tova ve Hag Sameah diliyoruz.

2016 YAZI GERİDE KALIRKEN...

Kemal Levi

Son yazımda İsrail Basketbol Ligi'nde Maccabi Rişon Letsiyon'un ve futbolda Hapoel Beer Şeva'nın 2015-2106 sezonunu nasıl sürpriz biçimde şampiyon bitirdiklerinden bahsetmiştim.

Bu, iki takım için de "tarihi" olarak nitelendirilebilir başarıları. 2016-2017 sezonunda bu iki takım da İsrail'i Avrupa'daki üst düzey turnuvalarda temsil edecekler.

Tabii ki spor gündemi bu iki takımla kısıtlı değil. Özellikle Brezilya'nın Rio kentinde gerçekleştirilen 31. Olimpiyat Oyunları, 2016 yaz mevsiminin bir numaralı gündemini oluşturdu. Olimpiyatlar dışında, Euro 2016 - Avrupa Futbol Şampiyonası, Wimbledon ve Amerika Açık Tenis Turnuvaları, Tour de France - Fransa Bisiklet Turu, Paralimpik Oyunları ve birçok spor dalında özellikle futbolda gerçekleşen oyuncu transferleri 2016 yaz aylarında bol bol medyada yer aldı.

2016 Haziran, Temmuz, Ağustos ve Eylül aylarında gerçekleşen bazı başlıca spor olaylarının üzerinden şöyle bir geçelim. Bakalım neler olmuş?

NBA

Amerikan Profesyonel Basketbol Ligi Final Serisi'nde, Golden States Warriors'ı, 3-1 geriden gelerek, 4-3 yenen Cleveland Cavaliers takımı tarihinde ilk kez şampiyon oldu. Final serisinin MVP'si (En Değerli Oyuncusu) Cleveland Cavaliers'in yıldızı LeBron James seçildi.

COPA AMERICA CENTENARIO

ABD'nin ilk kez ev sahipliğini yaptığı Amerika Kıtası 100. Yıl Özel Futbol Turnuvası'nı Şili kazandı. Finalde, normal süresi 0-0 biten maçta, penaltı atışları sonucunda Arjantin'i 4-2 yenen Şili şampiyon oldu. 2015 Copa America'yı da kazanmış olan Şili Milli Futbol Takımı bir anlamda ünvanını

korumuş oldu.

GettyImages

EURO 2016

15. UEFA Avrupa Futbol Şampiyonası'nı Portekiz Milli Futbol Takımı kazandı. Fransa'da gerçekleştirilen turnuvanın finalinde, ev sahibi Fransa ile karşılaşan Portekiz, uzatma devresinde, oyuna sonradan giren Eder ile bulduğu tek golle maçı 1-0 kazanarak tarihinde ilk kez Avrupa şampiyonu oldu. Şüphesiz bu maçın en çok konuşulan anı, Portekizli yıldız Cristiano Ronaldo'nun maçın başlarında sakatlanarak oyundan çıkmak zorunda kalması oldu.

RTE

WIMBLEDON TENİS ŞAMPİYONASI

Tenis tarihinin en köklü turnuvası olan Wimbledon Tenis Şampiyonası bu yıl 130. yaşını kutladı. Dünya sıralamasının en üstünde yer alan, 128 erkek ve 128 kadın oyuncunun mücadele ettiği turnuvanın "tek erkekler" finalini, Kanadalı rakibi Milos Raonic'i 6-4, 7-6, 7-6'lık setlerle 3-0 yenen İngiliz oyuncu Andy Murray kazandı. Bu, Andy Murray'ın 2013'ten sonraki ikinci Wimbledon zaferi. "Tek bayanlar"da ise şampiyon, ABD'li Serena Williams oldu. Serena Williams finalde Alman raketi Angelique Kerber'i 7-5 ve 6-3'lük setlerle 2-0 yenmeyi başardı. Serena Williams böylece kariyerindeki yedinci Wimbledon şampiyonluğunu ve 22. Grand Slam

turnuvasını kazanmış oldu.

Indiana Express

TOUR DE FRANCE

Bu yıl 2-24 Temmuz tarihleri arasında 103.sü gerçekleşen Fransa Bisiklet Turu, 21 etap ve toplamda 3.535 kilometreden oluşurken, Fransa dışında Andora, İspanya ve İsviçre'de de etaplar koşuldu. 22 takımdan 198 bisikletçinin katıldığı yarışı bireysel klasmanda Sky takımından İngiliz Christopher Froome kazandı. Toplam puanda Tinkoff takımından Slovak Peter Sagan, tırmanma sınıfında Polonyalı Rafal Majka, genç sürücü sınıfında İngiliz Adam Yates birinci olurken, İspanyol Movistar takımı en başarılı takım oldu.

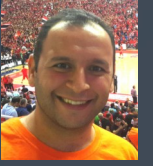
Reuters

US OPEN TENİS TURNUVASI

Yaz mevsiminin diğer bir önemli spor olayı ise Amerika Açık Tenis Turnuvasıydı. Wimbledon'u takiben New York'ta yapılan bu Grand Slam'de yine dünya klasmanının ilk sıralarında yer alan tenisçiler katıldı. 29 Ağustos - 11 Eylül tarihleri arasında gerçekleşen turnuvayı, tek erkeklerde İsviçreli Stan Wawrinka, Sırp rakibi Novak Djokovic'i finalde 6-7, 6-4, 7-5, 6-3'lük skorla yenerek şampiyon olurken, tek bayanlarda Alman Angelique Kerber, Çek rakibi Karolina Pliskova'yı 6-3, 4-6 ve 6-4'lük setlerle 2-1 yenerek kupayı kaldıran taraf oldu.

...YOĞUN SPOR GÜNDEMİNE BAKIŞ

Kemal Levi

31. OLİMPİYAT OYUNLARI

Geçtiğimiz yazın kuşkusuz en çok konuşulan spor olayı Brezilya'nın Rio de Janeiro şehrinde düzenlenen 31. Yaz Olimpiyatları'ydı. 5-21 Ağustos tarihlerinde gerçekleşen oyunların açılışı Maracana Stadyumu'nda yapılırken, tarihte ilk kez bir Güney Amerika ülkesi bu organizasyona ev sahipliği yaptı. 206 ülkeden 10.500 sporcu 42 spor dalında mücadele etti. Yine oyunlar tarihinde bir

mülteci statüsünde bulunan 6 erkek ve 4 bayan sporcunun oluşturduğu "Mülteci Takımı" Olimpiyat bayrağı altında müsabakalara katıldı. Türkiye 103 sporcu ile katılım gösterdi; İsrail ise organizasyona 48 sporcu gönderirken, tarihindeki en kalabalık ekiple Rio'da yer aldı. Olimpiyatların en başarılı

Ledecky, ABD'li jimnastikçi Simone Biles, Jamaikalı atlet Usain Bolt, İngiliz bisikletçi Jason Kenny, Macar yüzücü Katinka Hosszu, ABD'li yüzücü Ryan Murphy ve Macar kanocu Danuta Kozak. Bir sonraki Olimpiyatlar 2020 yılında Japonya'nın Tokyo kentinde düzenlenecek.

Yarden Gerbi

ilk olarak, dünyanın farklı bölgelerinde

madalya ile oyunları tamamlarken, bu gururu yaşatan 63 kilo bayanlarda **Yarden Gerbi** ve 100 kilo erkeklerde **Or Sasson** ülkede adeta kahraman ilan edildiler. Türkiye ise güreş, halter, tekvando ve atletizm dallarında 1 altın, 3 gümüş ve 4 bronz madalya kazandı. 2016 Rio Olimpiyatları'nın en çok konuşulan ve en başarılı kabul edilen sporcularını şu şekilde sıralasam yanlış olmaz herhalde: yüzmede ABD'li Michael Phelps,

ABD'li kadın yüzücü Katie

Or Sasson

RİO 2016 PARALİMPİK OYUNLARI

Rio 2016 Yaz Olimpiyatlarının hemen ardından, aynı tesislerde fiziksel engelli sporcuların 23 farklı spor dalında mücadele ettiği organizasyon 7-18 Eylül tarihleri arasında gerçekleşti. 176 ülkeden 4000 sporcunun katıldığı oyunları İsrail, kürekte **Moran Samuel**, atıcılıkta **Doron Shaziri** ve yüzmede **Inbal Pezaro**'nun kazandığı 3 bronz madalya ile tamamladı. Oyunların en başarılı takımı 107'si altın olmak üzere toplam 239 madalya kazanan Çin Halk Cumhuriyeti oldu. Paralimpik'in en çok konuşulan olayı 48 yaşındaki İranlı bisiklet sürücüsü Bahman Golbarnezhad'ın geçirdiği kaza sonrası hayatını kaybetmesi oldu. Sona eren 25. Paralimpik Oyunları'nın kapanış töreni bu sporcuya atfedildi.

Israel at the Paralympics!

GÖĞÜS KANSERİ ÜZERİNE

Kubilay Kos

Dünyada her yıl bir milyon yeni göğüs kanseri vakası ortaya çıkmaktadır. Eskiden gelişmiş ülke hastalığı olarak bilinen göğüs kanseri artık gelişmekte olan ülkelerde de sıklıkla görülmeye başlamıştır. Bu tehlikeli hastalıkla mücadele etmek için onu tanımak ve ortaya çıkaran nedenleri bilmek büyük önem taşıyor.

Göğüs Kanseri Nedir?

- İnsan memesi yağ, bezler ve lifli dokulardan oluşur. Çok sayıda loblar daha küçük birimlere ve sonuçta süt bezlerine dönüşür. Küçük süt bezleri arasındaki küçük kanallar birleşerek meme ucunda son bulur.
- Meme kanseri %80 bu küçük kanallarda oluşur.
- Meme kanseri ya in-situ yani yayılmamış ya da metastaz yani diğer bölgelere yayılmış olarak ortaya çıkabilir.
- En tehlikeli olanlar metastaz yapmış olanlardır. Göğüs kanserinin en çok yayıldığı yerler kanserin ortaya çıktığı memeye aynı taraftaki lenf düğümleridir. Beyine, kemiklere ya da karaciğere yayıldığı da görülür.

Nedenleri

Genetik: BRCA1 ve BRCA2 adlı genler şu anda en popüler olanlar. Bu genlerden birinde mutasyon yaşayan kadınların göğüs kanseri olma riskleri, eğer ailelerinde de göğüs kanseri vakasına rastlanmışsa, %80 oranında artıyor. Tüm kanser vakalarının %5-10 kadarı bu mutasyonlu genlerle ilgili olabilir.

Yaş: Yaşlandıkça kansere yakalanma oranı da artmaktadır. Göğüs kanserine yakalanan hastaların % 80'i elli yaş ve üstündedir.

Aile Geçmişi: Ailesinde meme kanseri bulunan kadınlarda bu hastalığa yakalanma oranı artmaktadır. Ancak bu durum herkesin anladığı şey olmayabilir. Aile geçmişi basitçe benzer yeme alışkanlıkları ve çevre yani değiştirilebilir faktörler olabilir.

İrk: Beyaz ırk kadınlarının göğüs kanserine yakalanma oranı daha fazladır.

Radyoterapi ve Mamografi: Daha önceden radyoterapi yaptıran (başka bir kanser için) kadınlarda da risk artmaktadır. Kemoterapi ve radyoterapi kanserojen tedavilerdir. Yine çok tartışılan bir konu da mamografinin güvenliğidir. Her bir mamografi seansında normal röntgendekinin bin katı kadar radyasyona maruz kalınmakta ve bu durum ne yazık ki kanser riskini arttırmaktadır. Bunun çok daha güvenli ve hassas alternatifleri (termografi gibi) olduğu halde tıp çevreleri mamografide ısrar etmektedirler çünkü bu testte "false pozitif" yani kanser olmadığı halde kanser teşhisi konma oranı çok yüksektir ve kanser olmayanlar da kanser sanayine müşteri yapılmaktadır.

Adet Dönemleri: 12 yaşından önce adet görmeye başlayan ve menapoza 55 yaşından sonra giren kadınlar daha yüksek meme kanseri riski altındadır.

Uyku ve Işık: Gece uykusu sırasında ışığa maruz kalmak meme kanseri riskini ciddi oranda arttırıyor.

Bu etki, ışığın melatonin hormonunun üretimini durdurmasına bağlıyor. Bu hormon normalde epifiz bezi tarafından uykuda, gece karanlığında (22:00-02:00 arası) üretiliyor ve bağışıklık sistemini ciddi bir biçimde destekliyor. Ayrıca araştırma sonuçlarına göre hormonun mevcudiyeti kanser tümörlerinin gelişimini % 80 oranında azaltıyor. Düzenli gece uykusu olmayan hemşirelik, hosteslik gibi mesleklerde kansere yakalanma oranının yüzde 60'a varan oranlarda yüksek olması da buna bağlıyor.

Sütyen ve Deodorantlar: Sıkı sütyen giymek lenf drenajını önleyerek göğüs kanserine neden olabiliyor. Lenf drenajı, alınan günlük toksinlerin vücuttan atılmasını sağlayan sistem. Örneğin terlemeyi engelleyen (anti-perspirant) deodorantlardan alınan alüminyum, lenf sisteminde biriken en önemli toksinlerden biri. Göğüslerden geçen

lenf sıvısının yüzde 85'inden fazlası koltuk altındaki lenf nodüllerine boşalıyor. Sütyenler ya da bu bölgeyi sıkıca saran diğer giysiler bu akışı engelliyor ve toksik kimyasallar göğüs çevresinde birikiyor.

Dressed to Kill: The Link Between Cancer and Bras adlı kitapta yer alan bir çalışmanın sonucunda, sütyen takan kadınların çok daha fazla kanser riski taşıdıkları ortaya çıkmış. Buna göre;

- 24 saat boyunca sütyen takan kadınların kansere yakalanma riski dörtte üç
- Günde 12 saatten fazla takan ama yatakta çıkaran kadınlarda bu oran yedide bir
- Günde 12 saatten az takan kadınlarda 52'de bir
- Sütyen takmayan veya çok seyrek takan kadınlarda ise 168'de bir.

Diğer Riskler

Doğum Kontrol Hapları: Yapılan araştırmalar doğum kontrol hapları kullanan kadınların göğüs kanserine daha fazla yakalandıklarını ortaya koyuyor.

Hormon Tedavisi: Menapozdan sonra uzun dönem hormon tedavisi görmek kalp hastalığı, felç, beyin kanaması risklerini artırdığı gibi göğüs kanseri riskini de artırıyor.

Hamilelik ve Emzirme: Çok çocuk sahibi olmak ve uzun süre emzirmek kadınlarda göğüs kanseri riskini yarı yarıya azaltıyor.

Alkol: Alkol kullanımı da risk arttırıcı faktörler arasında.

Obezite ve Yüksek Yağlı diyetler: Obezite ve hormonal dengesizlik arasında güçlü bir bağlantı vardır. Kadınlarda, yaşla birlikte fazla östrojen ve düşük testosteron salgılanması önemli kilo alma nedenidir. Modern hayvancılıkta kullanılan sentetik östrojenler, bol et ve süt tüketen kadınların daha da kilolanmasına neden olmaktadır.

Egzersiz: Yapılan araştırmalar egzersizin kanser riskini düşürdüğünü göstermiştir.

JOJO VE İTAY

Bondi Çakım

30 Ağustos sabahı arabamın yıllık muayenesi için gittiğim garajda, masanın üzerine, bekleyenler için bırakılmış Yediot Ahronot gazetesine göz atıyorum.

Sabahın yedi otuzunda haberler birbirinden nefis, birbirinden iç açıcı! Televizyon ekranındaki magazin programı biraz daha neşeli ama nedense gazetenin sayfalarını çevirmeye devam ediyorum. On üçüncü sayfaya geldiğimde, (ah bu onüç!) tabancalı bir rahibe, diz çökmüş turuncu elbiseli dört kişi ve sarışın bir çocuk dikkatimi çekiyor. Resimlerin üstündeki başlık şöyle: “12 yaşındaki oğlum Jojo bir İşid infazcısı”.

Sözler Birleşik Krallığın Kent şehrinde yaşayan Hristiyan dinine mensup bir İngilizce ait. Jojo’nun 47 yaşındaki annesi Sally 3 sene evvel İslam dinini kabul etmiş ve izini kaybettirmiş. “Oğlum 9 yaşına kadar yani ben onunla temasımı kaybetmeden evveline kadar, pek çok arkadaşı olan gayet normal bir çocuktu” diyor babası. Şimdi anlaşılıyor ki o zamanlar 9 yaşında olan oğlu Jojo’yu da yanına katıp Suriye’ye göç etmiş eşi Sally. Suriye’de İşid mensubu Pakistan asıllı 20 yaşında bir gençle evlenmiş. Bir sene kadar evvel yeni kocası insansız bir hava aracı tarafından “etkisiz hale getirilmiş”.

Bu arada Jojo İşidli büyükleri tarafından gerekli eğitimle donatılmış ve resimde de görüldüğü gibi bu 3 senelik eğitimin sonucunda 12 yaşına vardığında bir İşid infazcısı olarak önüne diz çökmüş bir Kürt savaşçısını kurşuna dizmiş.

Yazıyı daha tam bitirmemişken televizyondaki bir çocuk sesi dikkatimi çekiyor ve gözlerimi ekrana çeviriyorum. Ekranda, tamamen tesadüf, yine 12 yaşında bir çocuk. Söyleşiyi başından takip

"בני בן ה-12 רוצח של דאעש"

בריטי צפה בסרטון של הארגון הרצחני – ונדהם לגלות את בנו בין המוציאים להורג

סמדר פרי

גם הם בביצוע ההוצאה להורג של ארבעת החטופים הכורדים. הילד ג'וג'ו הוא הבולט שבחבורה, בזכות עיניו הכחולות, עורו הבהיר ושער ראשו הבלונדיני. כשהוא יורה למות בראשו של הקורבן נפלטת מפיו הצעקה "אללה אכבר" וחיוך רחב מתפשט על פניו.

לפני 3 שנים התאסלמה אימו של ג'וג'ו, סאלי ג'ונס בת ה-47, ונעלמו עקבותיה. וכך, מסתבר, היא לקחה איתה למסע גדודים לסוריה את בנה הצעיר ג'וג'ו. השניים הגיעו לאדאקה, המעוז של הארגון בסוריה. ג'ונס נישאה לבחור צעיר בן 20, ג'ונייד חר סיין מפקיסטן, אך הוא נהרג לפני שנה בחיסול ממוקד שהתבצע ממזל"ט אמריקאי. "צריך למצוא את הילד, להביא אותו לברית" ניה, לטפל בו ולהציל אותו", מציע האב, שחושש לחיי אב והותו תיחשף. בראיון ל"דיילי מייל" הבריטי אף סיפר האב שיחסי עם סאלי ג'ונס נותקו מיד אחרי לידתו של ג'וג'ו וכי "אילו הייתי מב חש שזה מה שיעלה בגורלו, הייתי כולם את הוצאתו מברית".

בתמונות (מימין לשמאל): האם שהתגישה לדאעש, הסרטון המצמרר של ילדי דאעש וג'וג'ו בן ה-12

edemediğimden çocuğun adını bilemeyeceğim. İtay diyelim isterseniz. İtay hararetli bir şekilde spikere ülkemizin elektrik üretiminde bir an evvel kömürden doğal gaza geçmesi gerektiğini söylüyor.

Teknik detaylar veriyor, sayılara giriyor ve stüdyoda yanındaki İsrail

Elektirik Şirketinin genel müdür yardımcısı ağzı açık, yüzünde hafif bir gülümseme ve dev bir beğeniyle söylenenlere katılıyor. Çocuk daha sonra sürdürülebilir enerji, yeşil enerji, çevre kirliliği gibi konulara da giriyor ama ben sizi teknik detaylarla sıkımayacağım. S p i k e r

değil. “Bilim adamı olmak istiyorum” diyor.

İtay ve Jojo, aynı yılda doğmuş bu ikili... Her doğan bebek gibi aynı masumiyette.

Dokuz yaşlarına kadar biri İsrail’de, diğeri İngiltere’de normal eğitim almışlar. Son üç yılda ayrılmış yolları. İtay, DNA’sı olsun, aldığı eğitim olsun, ailesi, çevresi olsun, tüm bu etkenlerin sonucu dünyamızı biraz daha temiz kılmak için şimdiden çalışmaya başlamış, bilim adamı olma yolunda hızla ilerliyor. Ona sevgi, saygı, beğeni, takdir duymamak olası değil!

Jojo ise son üç yılda yıkanan beyni sonucu, tanımadığı bir insanın canını alacak kadar insanlıktan uzaklaşmış zavallı bir çocuk.

Eyy Birleşmiş Milletler, Eyy insanlık!

İtayların tüm yeryüzünü kaplayacağı bir ortamı yaratmaya çalışıyor musunuz? Masum Jojoları 12 yaşında birer infazcıya çeviren bu insanlık dışı ideolojileri yeryüzünden silmek için küçük parmağınızı oynatıyor musunuz?

Cevabınız evet ise işte ancak o zaman size günümüzün moda deyiimiyle “iyi ki varsınız” diyebileceğim.

Eyy Birleşmiş Milletler!
Eyy insanlık!
İtayların tüm yeryüzünü kaplayacağı bir ortamı yaratmaya çalışıyor musunuz?

HAYATIMA GİRMİŞ ÇOK DEĞERLİ İKİ SAYGIN İNSANIN ARKASINDAN

Zali De Toledo

İstanbul'daki demokrasi mitingine Türk Musevi Cemaati'nin davetlisi olarak gittiğimde, her seyahatte yaptığım gibi bu ziyaretimde de İstanbul'da bulunan sevgili dostlarıma vakit ayırıp onları ziyaret ettim.

Bu dostların başında bu kez canım gibi sevdiğim sevgili Leyla Alaton geldi. Babası İshak'ın hastalığı için çok üzgündü. Kuşkusuz, ikimizin duaları da babasının sağlığı içindi. Bildiğimiz gibi 11 Eylül tarihinde kendisini kaybettik.

İstanbul'daki İsrail Başkonsolosluğu'nda ifa ettiğim 10 yıllık kültür ateşeliği döneminde İshak hep yanımda durdu. Klasik müzik sevgisi ve hiç tükenmeyen merakı onu, organize ettiğim konserlerin konferansların, filmlerin daimi müdavimi yaptı. Bunların yanı sıra, sergileri de ihmal etmedi. Gösterdiği şahsi alaka ve yardım bana çok kuvvet verdi.

İçinde bulunduğum zor zamanlarda hep onu aradım. "İshak, sanatçıları getirtebilmek için bana uçak bileti lazım", "İshak, İsrail'den gazeteciler geliyor bizi bir öğle yemeğinde ağırlayabilir misin?" "İshak, şu veya buna sponsorluk yapar mısın?" Hiçbir zaman bana hayır demedi...

Ailesi benim ikinci ailem oldu. Her yaş günümü beraber kutladılar. Ailem onları en az benim kadar sevdi.

İshak'ın İsrail'i ziyaret ettiği bir sefer İshak'ı, Leyla ile beraber Yeruşalayim'deki Yad Vaşem Soykırım Müzesi'ne götürdüm. Ben hiçbir zaman İshak'ı böyle üzüntülü görmedim. Son olarak beni George Soros'un kendisi onuruna verdiği yemeğe davet etti. Çok iyi idi, ama ilerlemiş olan yaşı ve geçirmekte olduğu hastalık maalesef onu bizden çekip aldı.

Ölümünün ertesi günü, Şimon Peres'in hastalığı ile sarsıldım. O çok değerli adam her yerde saygı uyandıran lider, beni kültür ateşesi olarak Türkiye'ye gönderen kişi aramızdan ayrılıyordu.

Ona her zaman şükran borcu hissedeceğim. Bana verdiği görev ile hayatıma bambaşka bir yön verdi. İsrail'i tanıtmak, benim için bir ülkü oldu. Nitekim, Türkiye'de göreve başlamadan önce Tanrıya şu şekilde yakardım: "Lütfen beni utandırma." Her yerde her zaman kimi ve neyi temsil ettiğimi bildim ve bunu sevgili mentorum Şimon Peres'e borçluyum.

Seneler evvel ona seçimlerde Türk cemaati ile beraber gönüllü olarak yardımda bulunmuştum. O zaman İsrail'de yaşayan cemaatimizle karşılaştım. 1960'ta İsrail'e yerleştiğimden beri ben artık bir İsrailli olmuştum. İyi ki de tanıştık...

Hayatımdan geçen bu iki değerli insan her daim gönlümde olacaklar. Mekanları cennet olsun

Yehi zihram baruh.

YENİ GÖÇMENLERE BİLGİLENDİRME GECESİ

12 Eylül Pazartesi günü derneğimizin Bat Yam'daki lokalinde, ülkemize yeni gelmiş olan yeni göçmenlerin İsrail toplumuna daha iyi entegre olmalarını sağlamak için bir bilgilendirme gecesi düzenlendi.

Söz konusu gecenin mimarı kuşkusuz derneğimizin aliya komisyonu başkanı Moiz Sustiel idi.

Geceye yeni göçmenlerin hayatlarında attıkları bu önemli adıma önemli bir mali destek sunan Keren La Yedidut Derneği

yetkililerinin yanı sıra İsrail Sosyal Sigortalar Kurumu'ndan da resmi katılım gerçekleşti.

Yeni göçmenler öncelikle yetkililerin ve başkan Zali de Toledo'nun yaptıkları konuşmaların ardından konu ile ilgili uzmanlara karşılaştıkları sorunlar ile ilgili sorular yöneltti.

Edinilen bilginin yanında, gecede birbirini uzun süredir göremeyen birçok Türkiyeli, lezzetli falafel, humus ve pitalar eşliğinde sohbet etme imkanı da bulmuş oldu.

İSRAİL- TÜRKİYE İŞADAMLARI KONSEYİ'NDEN İKİLİ EKONOMİK İLİŞKİLER ÜZERİNE KONFERANS

İsrail Sanayiciler Birliği'nin Tel Aviv'deki toplantı salonu 28 Eylül günü İsrail-Türkiye İşadamları Konseyi'nin düzenlediği konferansa ev sahipliği yaptı. Konferansta Konseyin İsrail ayağı başkanı Menashe Carmon bulunurken, kendisinin Türkiye'deki mevkidaşı Hasan Akçakayalıoğlu da hazır bulundu. İki taraf iş adamlarının yanı sıra İsrail Dışişleri Bakanlığı Ekonomi Dairesi'nden Eli Lev ile Türkiye Cumhuriyeti İsrail geçici maslahatgüzarı Cem Utkan da konferansta hazır bulundu.

Akçakayalıoğlu ve Carmon iki ülke perspektifinden ekonomi konusunda veriler üzerinden analiz yaparken, Lev ve Utkan ise ikili ilişkilerin yanı sıra ülkelerin geçirdiği iç siyasal evrelere de dikkati çekti. Lev ve Utkan'ın analizlerinin yanında Tel Aviv Üniversitesi bünyesinde faaliyetlerini yürüten Ulusal Güvenlik Araştırmaları Merkezi (INSS) araştırmacısı olan aynı zamanda İsrail'in Avrupa Birliği nezdinde eski elçisi olarak görev yapmış olan Dr. Oded Eran da siyasi gelişmeleri analiz etti.

Toplantı işadamlarının her iki ülke hükümeti tarafından daha çok destek görmesi temennisi ile sona erdi.

Maslahatguzar Cem Utkan

Menashe Carmon

YENİ YILA HEP BİRLİKTE KADEH KALDIRDIK

28 Eylül gecesi derneğimizin Bat Yam'daki lokali Bella Çittone ve Moiz Sustiel'in ön ayak olduğu bilgilendirme faaliyeti ve Roş HaŞana Bayramı için düzenlenen kadeh kaldırma törenine ev sahipliği yaptı. Katılımcılar şarap, elma ve balın tadına bakmayı ihmal etmedi.

REPARTISION DE BEKAS de la FUNDASYON “SALTİ”

27 Estudiantes en Diferentes Campos Resivieron Bekas en una Seremonia Impresionante

La seremonia de repartision de bekas tradicional de la Fundasyon “Naime i Yehoshua Salti” tuvo lugar el 29 Septiembre 2016 en la Universidad Bar Ilan.

La seremonia fue avierta por el Av. Nir Bar, miembro de la Fundasyon, ke saludo la bienvenida a todos los presentes.

En un kurto filmo, Dr. Selim Salti, Fundador i Prezidente de la Fundasyon, prezento el buto i las aktividades del Sentro Naime i Yehoshua Salti desde su fundasyon.

Dr. Dov Hakohen tomo la palavra i konto komo el empeso a bushkar sus raizes, empesando de su madre ke nasyo en Brezilia, todo en proyektando las fotos de su nono ke emigro de Izmir i de

toda la famiya. Es esta kuriozidad de konoser sus raizes ke pusho Dov Hakohen a investigar asta este día la kultura sefaradí. Dov Hakohen demando de los kandidatos de bekas de ser también kuriozos i bushken sus raizes para tener biva la kultura del Ladino.

El moderador Nir Bar, prezento a su torno, la eskrita-enigma, sigun el, la mas vieja de la historia del mundo. El livro Exodus (Shemot) del Tanah, eskrito en 1393 A-C, bien ke empesa kon los nombres de los ijos de Israel, en un kapitolo, ningunos de nuestros djenitores no son mencionados kon sus nombres.

Uno de los kandidatos de bekas, Omer Adar, estudiante en medisina, mos expliko kon projekcion una kurta partida de sus estudios sovre el fonksionamiento

del meoyo i las hazinuras neurolojikas.

Pasando enfin a la repartision de las bekas, Nir Bar invito los estudiantes uno a uno, i todos los 27 kandidatos resivieron sus bekas, kada beka a la memoria de los desparesidos de nuestra komunidad.

La seremonia se termino kon las palavras de Prof. Shmuel Refael ke izo un paralelismo entre Shimon Peres i Selim Salti diziendo ke todos los doz tenían la misma vizyon: investir en la manseves i sus estudios.

Los estudiantes no se espartieron sin azer la fotografia tradicional todos endjuntos kon los miembros de la Fundasyon.

■Nesim Guvenish

SALTİ VAKFINDAN BURS DAĞITIMI

Değişik kollardaki 27 yüksek öğrenim öğrencisine burs verildi.

Salti Vakfı'nın geleneksel burs dağıtım töreni 29 Eylül 2016 günü Bar Ilan Üniversitesinde yer aldı.

Moderatörlüğü üstlenen Vakıf Yönetim Kurulundan Av. Nir Bar'ın misafirleri selamlamasından sonra, “Naime ve Yehoshua Salti Ladino Kültürünü Araştırma Merkezi”nin amaç ve çalışmalarını anlatan kısa bir film gösterildi.

“Salti” Ladino Merkezi araştırmacılarından Dov Hakohen kendisini Sefaradi kültürünü araştırmaya iten nedenleri perdeye aktardığı eski resimlerle anlattı. Bu resimlerde, İzmir'den Brezilya'ya göç eden Büyükbabası ile, Brezilya'da doğan

annesini ve diğer aile fertleri görülyordu. Dov Hakohen bu resimler sayesinde bugünkü Sefaradi kültürü araştırmacısı durumuna geldiğini söyledi ve burs adaylarından, aynı şekilde, kökenlerini devamlı araştırarak Ladino kültürünü ayakta tutmalarını istedi.

Bilahare, moderatör Av. Nir Bar, Tevrat'ın ikinci kitabından örnekler vererek atalarımızın isimlerinin sıralandığını, bir yerde de, isimler yerine sadece sıfatların kullanıldığını belirtti.

Burs adaylarından, tıp öğrencisi Omer Adar, araştırmakta olduğu beyin fonksiyonu ve ona bağlı hastalıklar hakkında bilgiler aktardı.

Ardından bursların dağıtımına geçildi.

Teker teker kürsüye davet edilen ve değişik kollarda okuyan 27 öğrenciye bursları teslim edildi.

Sonuç konuşmasını yapan Salti Ladino Araştırma Merkezi Müdürü Prof. Şmuel Refael, yeni yitirdiğimiz Şimon Peres ile Selim Salti'nin ortak bir amaçları olduğunu, ikisinin de İsrail geleceğinin okumuş gençliğin elinde olacağına inandığını söyledi.

Tören, burs alan öğrencilerin Vakıf üyeleriyle birlikte çektiydikleri geleneksel resim ile sona erdi.

■Nesim Güveniş

LAS KETUBOT DE ESPANYA EN LA EDAD MEDIA

Zelda Ovadia Salinas

La ketuba, ke segun la tradision djudia es el kontrato ke inkluye las ovligaciones del marido enverso su mujer, inkluzo todos sus menesteres i derechos konjugales, es uno de los faktore mas antiguos en la seremonia nupsiala. Una referensia a estas ovligaciones ya es mencionada en el livro Exodo (kapitolo 21, versikolos 10 i 11) aun ke no se trata propriamente dicho de una ketuba sino ke de los derechos ke tiene la mujer en kavzo de un kazamiento del marido kon una segunda mujer.

Durante el exilo de Babilonia (586-536 antes de muestra) se desperto el menester de protejar a la mujer en lo ke konserna los bienes ke estaban en posesion de su marido. Muchos eran los ombres ke deshando a sus mujeres i famiyas detras de eyos avian emigrado a Ejipto. El uzo de los djudios de Babilonia de eskrivir un kontrato legal en favor de la mujer es, en efekto, la baza de las ketubot ke yegaron asta nuestros dias.

Dokumentos eskritos en arameo sovre pargamino, ke datan de al deredor de los anyos 440 antes de muestra era, demostan klaramente kuantos se kudyava por asegurar los intereses de la mujer. En estos dokumentos es inkluida tambien la suma de moneda ke el novio pago al padre de la novia ansi ke la suma del kosto del ashugar de la novia. En desparte de esto el nombre de la novia era mencionado en la ketuba komo la eredera de todos los bienes en kavzo de muerte del marido. Siglos mas tadre fue ajustada a la ketuba la suma ke el marido deve pagar a su mujer en kavzo de un divorsio. Desde mas de 2500 anyos atras la ketuba es, sin duda, uno de los dokumentos ke da un estatuto legal i derechos finansiaros a la mujer i el modelo aktual de este kontrato de

kazamiento ya fue fiksado ainda en la Edad Media i yego asta nuestros dias.

Asta unas kuantas dekadas atras no avia dinguna indikasion sovre la existencia de ketubot medievals ke fueron konservadas o kitadas de Espanya por los djudios ekspulsados de este paiz en 1492. Unos mas de 30 anyos atras, i despues de largas investigaciones, el Prof. Francisco Burgos Cantera avia deskubierto unas 10

Majorca 3

ketubot medievals mientras ke asta entonses, el istoriador D. Davidovitch estava seguro ke la unika ketuba ke avia “sobrevivido” a la ekspulsion era la de Segura de Leon. Oy tambien el numero de las ketubot ke datan de antes de la ekspulsion es muy chiko, malgrado ke en las ultimas dekadas ya fueron ajustadas otras 20 a las del Prof. Cantera, lo ke tripla el numero de estos kontratos de kazamiento.

Despues de aver examinado los aspektos istorikos i legales de estos dokumentos, el Prof. Lacave reunio en su livro estas ketubot de la edad Media ke yegaron de diversas rejiones de Espanya i ke fueron topadas en bibliotekas i archivos en Espanya, Ingletierra i Israel. Algunas de entre eyas, datan de los siglos 13, 14 i 15, i tienen, endesparte de sus valor istorika, una valor artistika tambien devida a sus dekorasion, kolores i motivos ornamentales. Todas fueron eskritas sovre pargamino, kaji siempre en arameo,

kon letras ebreas kuadradas. El dia mas popular de la semana deskojido para los kazamientos en akeya epoka era el dia de Viernes. Vos traygo aki, a titolo de demostrasion, el kontenido de dos de estas ketubot, la una de Valencia i la otra de Tudela:

La primera es del kazamiento de Meir Ben Nahman Agol kon Blanka, ija de Moshe Ben Yeuda Cabalmale, sinyada en Valencia, dia de Viernes, 14 del mez de Tishrei 5124 (22 de Septiembre 1363). Segun esta ketuba la novia trusho kon si, entre otras, komo ashugar vistimienta, djoyas, mobles i ustensiles de kuzina apresiados por 1200 sueldos. El novio le dio komo matana 400 sueldos para garantizar su situasion ekonomika i le merko una kaza en el kuartier djudio de Valencia.

La segunda ketuba firmada en Tudela, Viernes, 6 de Tevet 5113 (14 de Disiembre 1352) fue de la boda de Yeuda ben Saadis ben Natan i Duenya, ija de Yitshak ben Grisa. La novia trusho un ashugar por una valor de 200 sueldos ke inkluyo vistimienta, djoyas i ustensiles para kaza. El novio le regalo una kaza en Tudela.

Segun podremos ver el teksto de las ketubot de oy no son muy diferentes de las ke datan de mas de 500 anyos atras i ke empesan kon las palavras:

“En el sinken dia de la semana, 22 Tishrei 5234 de la kreasion del mundo, aki en Trijueque, es saver komo el novio Raui Joseph, ijo de Raui Abraham disho a Simha, ija de Sen Tof, seas mi mujer segun la ley de Moshe i Israel.”

TÜRKİYELİLER BİRLİĞİ (İTAHDUT YOTSEY TÜRKİYA)

BÜLTEN

İSRAİL’DEKİ TÜRKİYELİLERİN YAYIN ORGANI

Adres: Mohrey Hasigaryot 7 Bat-Yam 59620

Tel: 03-6582936 Faks: 03-6573894

Editör & Tasarım: Hay Eytan Cohen Yanarocak

İLETİŞİM: hayeytan@yahoo.com

nguenis@gmail.com

Gönderilen yazıların sorumluluğu yazarlara aittir.

Gönderilen yazılar basılmasa dahi iade edilmez.

Ücretsiz dağıtılır. İnternet sitemiz: www.turkisrael.org

Diya de Emosyon para Matilda Kohen Sarano

Una seremonia muy emocionante fue organizada el 28.7.2016 en el Beit Leon Rekanati, en honor de la bien conocida **Matilda Kohen Sarano**, a la okazyon de su ultimo libro “Kuentos de todos los tiempos”.

Roni Aranya, Direktor del Bet Rekanati avrio la seremonia regradasyando a Matilda por aver dado la okazyon de fiestar este evento en este lokal i konto las actividades de Matilda en el seno de Bet Rekanati. Roni prezento a Matilda un Sertifikato de Apresyasyon djuntos kon un buketo de flores al nombre de Leon Rakanati.

Dr. Eliezer Papo prezento también un buketo de flores al nombre del Sentro de Ladino Gaon en la Universidad Ben-gurion.

Prof. Tamar Alexander, Prezidente de la Autoridad Nasyonal de Ladino avlo sobre el libro “Kuentos de todos los tiempos” i disho: “Matilda publiko en 30 anyos 16 livros ke forman una baza para la investigasyon del Ladino. Eya eskrevio poemas, konsejas, kuentos i mismo un diksionario. Espero ke un diya

eya eskrivera también un libro sobre los proverbios i refranes en Ladino. El libro kontiene una seksyon onde podemos topar informasyones sobre los ke kontaron los kuentos i esto es otra riqueza.”

Adina Konforti prezento a Matilda un Sertifikato de Apresyasyon al nombre del Grupo de Ladino de Ashkalon.

El gitaristo Sabi Katsir empeso su programa de kantikas en Ladino kon “Avre tu puerta serrada.”

Liora Kohen Kalman, ija de Matilda, ke vino de los Estados Unidos espesyalmente para este evento, konto doz kuentos umoristikos del “Midrash” i kontinuo: “Kada famiya tiene su Djoha. Personas komo mi madre son eroinas. Eya mos da enerjia para riir. Estos kuentos son valivles para toda epoka.”

Rifka Sternfeld auguro también “Mazal Tov” i Sanedad al nobre del grupo de Ladino de Ganey Tikva ke Matilda vijitava de vez en kuando i azia riir a todos.

Enfin, tomo la palabra Matilda Kohen Sarano (Malkat ha-Ladino) ke regradasyo a Leon Rekanati, Roni Aranya, Eliezer Papo i a todos los presentes ke tomaron parte en esta selebrasyon i kontinuo: “Es grande plazer de ver a todos vozotros. Eskrevi mi primer artikolo en el Bulten Komunal en Milano. Los kuentos vienen de nuestros jenitores para azermos riir. El umor fue siempre mi sujeto preferado.”

Matilda termino sus palabras, (komo no?) kon un kuento de Djoha.

■Nesim Guvenish

Historia del Kol Nidre en el Salon de Ladino (101)

El primer Salon de Ladino de la sezon 2016-2017, 101en Salon desde su empesijo, tuvo lugar el 5.Septiembre.2016 en el Bet Leon Rekanati.

El konferansiero del dia era Nesim Guvenish ke prezento la historia del Kol Nidre kon los komentarios i diskusyones durante sienes de anyos. Para muchos Hahamim, el Kol Nidre no era una orasyon, ma un dokumento juridiko ke anulava todas las promesas i kompromisos de un anyo entero i mismo del próximo anyo, segun la versión de los Ashkenazim. Siendo ke no se save ken, kuando, onde i komo eskrivyo el Kol Nidre, en muchos livros de Kipur eskritos en la Evropa i la Amerika, el Kol Nidre no existe.

Deke el Kol Nidre, después ke es eliminado de muchos livros, aparese de nuevo después de un sierto tiempo, demando Nesim Guvenish presentando

su opinión komo konkluzion: Kuando un ritual es sostenido por el publiko, por sus palabras fuertes i una melodía empresyonante, no es fasil de anularlo.

El Kol Nidre da repuesta a una nesidad del umano. Todo umano save

ke aze faltas, peka pekados o no respekta sus promesas durante un anyo i una konfesion lo puede tranquilizar psikolojikamente. La Tora i la etika Djudia mos demanda de respekta muestras promesas i no kitar de la boka palabras ke no poderemos aplikar. El Kol Nidre mos da el koraje de admitir muestras kulpas i mos da la oportunidad de demandar perdón i no repetir las mismas kulpas. Es asi ke el Kol Nidre pudo sobrevivir durante númeroz siglos i kontinuara a existir komo un elemento importante en la etika del Judaismo.

La konferensia fue akompanyada kon projekcion de diferentes interpretasyones de famosos Hazanim ansi ke el koncherto para chello Kol Nidre de Max Bruch i el Kol Nidre moderno de Arnold Schonberg.

■Nesim Guvenish

בולטון

www.turkisrael.org

גיליון 68 אוקטובר 2016

ביטאון התאחדות יוצאי תורכיה

חכמת ההמונים

ניסוי מיסיסטרנו

לממש את הפוטנציאל האישי. צורף מתאר כיצד שימוש כזה שינה את מהלך חייו שלו. היום הוא אחד המרצים המוצלחים והמבוקשים בארץ ובעולם בתחום חכמת ההמונים. הוא נחשב מומחה בינלאומי עוד לפני שקיבל את הדוקטורט שלו בתחום. צורף הרצה בבית הלבן, בפני הנהלות של חברות ענק רב-לאומיות, ובפני גורמי מטכ"ל וגופים ביטחוניים אחרים בארץ.

ארגונים רבים בעולם משתמשים בחכמת ההמונים כדי לחזות התפתחויות בתחום עיסוקם ולפתור בעיות במגזר השוק שלהם באופן יצירתי. למעלה מ-300 אלף חברים רשומים באחד האתרים המובילים בעולם Innocentive אשר עוזרים בפתרון בעיות עסקיות עד כדי 85% מהמקרים. אפילו NASA משתמש באתר זה כדי לפתור בעיות כמו: שיטת שימור מזון בחלל, שיטת כביסה בתחנת חלל ועוד. גופי מודיעין כמו CIA או הסוכנות למחקר בטחוני מתקדם במשרד ההגנה האמריקאי DARPA מזמינים את ציבור ההמונים לתת תחזיות בנושאים שמאתגרים את מומחי המודיעין בתחום.

גם צה"ל החל להשתמש לאחרונה בשיטות של חכמת ההמונים על מנת לשפר את הקשר שלו עם האזרחים, ובמיוחד עם המלש"בים (מועמדים לשירות בטחון). יחידת דובר צה"ל (דו"צ) הקימה "קבוצת חכמת ההמונים של צה"ל", שגם כותב שורות אלה נמנה ביניהם. מדי תקופה אנו מקבלים שאלון ומתבקשים לענות ולחוות את דעתנו בתחום הקשר שבין צה"ל לבין האזרחים. צה"ל מיישם רעיונות ותובנות שעולות מהקבוצה להשגת המטרות של דו"צ.

"קול הרבים כקול שדי" שהזכרתי בפתיחת המאמר בא לידי ביטוי ביהדות למתן תוקף להלכות שבגמרא, כפי שהרמב"ם מנמק לתקפות התלמוד: "הואיל וכל אותם הדברים שבגמרא, הסכימו עליהם כל ישראל". גם חכמת הקבלה מבוססת על חכמת הרבים, כפי שבאה לידי ביטוי בכתיבת ספר הזהר הקדוש. על כך אולי במאמר אחר.

מעבר לכך). הספר של סורוביצקי עוסק בצד התיאורטי של חכמת ההמונים. מאז נכתבו לא מעט ספרים ומאמרים מרתקים בנושא. למשל קבוצת חוקרים וביניהם אניטה וו. וולי ותומאס מאלון עסקו בחקר גורמים המשפיעים על "אינטליגנציה קבוצתית". רגישות חברתית והקשבה הדדית מעלה את איכות החשיבה הקבוצתית. כך גם שוויוניות. אנשים בולטים שמשתלטים על הדיון מורידים את איכות התוצאה. וככל שיש יותר נשים בקבוצה, כך החשיבה הקולקטיבית ברמה גבוהה יותר.

סורוביצקי מגדיר את התנאים המשפיעים על יעילות של חוכמת ההמונים. אחד התנאים הוא קיום מגוון דעות: השוני בנקודות השקפה ושימוש בתובנות אישיות ללא תלות במקורות מידע משותפים. תנאי נוסף הוא אי-תלות בין חברי הקבוצה, כך שגם אם יש דעות מוטות הן יהיו מגוונות לכוונים שונים. מנגנון צבירה לאיסוף הדעות השונות על מנת לגבש החלטה משותפת כללית הוא תנאי הכרחי נוסף ליעילות חכמת ההמונים.

סורוביצקי מתאר שלושה היבטים של חכמת ההמונים. קוגניציה: ועדת מומחים יכולה להיות מושפעת מפוליטיקה אישית וארגונית, ולעומתם משפט ההמון בשוק מהיר יותר, אמין יותר ומדויק יותר. קואורדינציה: תנועת הולכי רגל המונים ברחוב זורם וגמיש וללא התנגשויות גם ללא גורם מכוון בוועדת מומחים. ולבסוף שיתוף פעולה: קבוצת אנשים יכולה לפתח יחסי אמון גם בלי גורם השולט בהתנהגותם.

הספר של צורף עוסק בהדגמה מעשית של הנושא על מנת "לשדרג את החיים בעזרת חכמת ההמונים". אחד הפרקים בספר עוסק בשיתוף המונים כדי לממש חלום בדרך להגשמה עצמית. המטרה לקבל החלטות בתחום של שינוי קריירה כדי

בשנת 1906 נערך יריד בקר בפלימות' אנגליה. במהלכו נערך משחק הימורים על משקלו של שור שחוט. כ-800 איש השתתפו בהימור. הניחוש הממוצע שלהם היה 542.9 ק"ג. המשקלו האמיתי היה 543.4 ק"ג. דיוק של כ-1/2 ק"ג. ניחוש ההמון היה קרוב יותר מקבוצת חוואים מומחים. המדען סר פרנסיס גלטון פרסם את הסיפור הזה בירחון Nature תחת הכותרת קול ההמון. מושג מוכר ממקורותינו "קול הרבים כקול שדי".

בשנת 2005 העיתונאי האמריקאי ג'יימס סורוביצקי השתמש באירוע הנ"ל בספרו "חכמת ההמונים" כדי להדגים את העוצמה של חכמת ההמון על פני המומחים. סורוביצקי הציג את התאוריה, שההמונים מספקים תשובה נכונה לבעיה המוצגת בפניהם ב-91% מהמקרים, לעומת מומחים בעלי מוניטין והשכלה בנושא שמצליחים רק ב-65%.

הדוקטורנט מבר-אילן ליאור צורף שיחזר את האירוע בהרצאה שלו ב-TED קליפורניה. למעלה מ-500 צופים ניחשו את משקל השור החי שעל הבמה. הממוצע שלהם היה 812 ק"ג. משקל השור האמיתי – 814 ק"ג.

ליאור צורף מדגים את חכמת ההמונים אותה הוא חוקר בספרו MINDSHARING, שיצא לאור ב-2015 בארה"ב בהוצאת Penguin Random House. הספר נכתב באנגלית באמצעות "שיתוף המונים". כ-600 מהחברים והמכרים שלו, ביניהם כותב שורות אלה, השתתפו ברעיונות, בתוכן, בכתיבה, בעריכה, ובכל מה שקשור להפקת הספר עד מסירתו להוצאה לאור. הספר הפך להיות רב-מכר, תורגם לעברית ונערך שוב ע"י שיתוף המונים. הספר תורגם לשפות רבות, ובימים אלה הוא הושק בסין, כמובן בסינית (גילוי נאות – כותב שורות אלה קיבל בתמורה ספר אחד עם כריכה עליה מופיע שמו, ואזכור באינדקס המשתתפים בספר, ואין לו כל הנאה כלכלית

